

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

ANNELERDE EBEVEYNLİK ROLÜNE İLİŞKİN KENDİLİK ALGISI VE
ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

TEZİ YAZAN
Tuğçe İNALTEKİN

Danışman: Prof. Dr. Lut TAMAM (Çukurova Üniversitesi)
Jüri Üyesi: Doç. Dr. Mustafa KALE (Çağ Üniversitesi)
Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Soner ÇAKMAK (Çukurova Üniversitesi)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERSİN / 2022

ONAY**T.C****ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ****SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ' NE**

201910115 numaralı öğrencimiz olan **TUĞÇE İNALTEKİN** tarafından hazırlanan **“ANNELERDE EBEVEYNLİK ROLÜNE İLİŞKİN KENDİLİK ALGISI VE ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİ”** başlıklı bu tez çalışması jüri üyelerimiz tarafından **oy birliği** ile **Psikoloji** Anabilim Dalında **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

(Enstitü Müdürlüğünde Asıl Sureti Islak İmzalıdır.)

Dışı asıl üye - Tez Danışmanı : Prof. Dr. Lut TAMAM (Çukurova Üniversitesi)

(Enstitü Müdürlüğünde Asıl Sureti Islak İmzalıdır.)

Üniv. İçi – Jüri asıl Üyesi: Doç. Dr. Mustafa KALE

(Enstitü Müdürlüğünde Asıl Sureti Islak İmzalıdır.)

Üniv. Dışı - Jüri asıl Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Soner ÇAKMAK (Çukurova Üniversitesi)

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

(Enstitü Müdürlüğünde Asıl Sureti Islak İmzalıdır.)

27 / 04 / 2022

Doç. Dr. Murat KOÇ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ETİK BEYANI

Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

27 /04 / 2022

İTHAF

Bu tez büyük hayaller taşıyan dünyanın umudu olan çocuklara, özellikle de acı yaşam olaylarına maruz kalan ve hayallerinde en temiz, en umutlu gelecek barındıran çocuklara ithaf edilmiştir.

TEŞEKKÜR

Bu tezin yazımında yardım ve önerileriyle katkılarda bulunan tez danışmanım Prof. Dr. Lut Tamam'a, her zaman beni destekleyen aileme, her anımda yanımda olan çok değerli arkadaşım Buğra Gökalp Tapınç'a teşekkür ederim.

ÖZET

ANNELERDE EBEVEYNLİK ROLÜNE İLİŞKİN KENDİLİK ALGISI VE ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Tuğçe İNALTEKİN

Yüksek Lisans Tezi, Psikoloji Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Lut TAMAM

Nisan 2022, 93 Sayfa

Araştırmada annelerde ebeveynlik rolüne ait kendilik algıları ile çocukluk döneminde travmatik yaşantılar arasındaki ilişkileri incelenmiştir. Demografik verilerde, yaş, eğitim düzeyi, çalışma durumu, ilk evlenme yaşı, medeni durum, çocuk sayısı, annenin bebeklik döneminde bakımının büyük ölçüde kimde olduğu, daha önce kendisi ile ilgili psikolojik yardım alma, daha önce çocuğu ile ilgili psikolojik yardım alma durumlarına yer verilmiştir. Veriler çevrimiçi olarak Google form aracılığı ile toplanmıştır. Veri toplama araçları olarak “Çocukluk ağrı Travmaları Ölçeği (CTQ)” ve “Ebeveynlik Rolüne Ait Kendilik Algısı Ölçeği (ERKA)” kullanılmıştır. Katılımcılar 18-65 yaş arası kadınlardan oluşturulmuştur. Katılımcıların yaş, eğitim düzeyi, çalışma durumu, ilk evlenme yaşı, medeni durum, çocuk sayısı, annenin bebeklik döneminde bakımının büyük ölçüde kimde olduğu, daha önce kendisi ile ilgili psikolojik yardım alma, daha önce çocuğu ile ilgili psikolojik yardım alma durumlarına göre gruplandırılmıştır. Bu gruplandırmalar ölçekler ile beraber analiz edilmiştir. Verilerin analizi IBM SPSS 25 programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerin analizinde bağımsız gruplar t-testi, ANOVA, Brown-Forsythe, Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis, Pearson ve Spearman Korelasyon analizleri yapılmıştır. Analizlerin sonucunda bazı demografik değişkenler ile ölçeklerin alt boyutları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. İki ölçeğin alt boyutları arasında da bazı anlamlı sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: ebeveynlik rolü, ebeveynlik algısı, çocukluk çağı travmaları, ebeveynlik rolüne ait kendilik algısı

ABSTRACT**THE RELATIONSHIP BETWEEN MOTHERS AND SELF-PERCEPTIONS
REGARDING THE ROLE OF PARENTING AND CHILDHOOD TRAUMA****Tuğçe İNALTEKİN****Master Department of psychology****Supervisor: Prof. Dr. Lut TAMAM****April 2022, 93 Pages**

In the study, the relationships between self-perceptions of the parenting role in mothers and traumatic experiences in childhood were examined. Demographic data included age, education level, employment status, age at first marriage, marital status, number of children, who took care of the mother during infancy, getting psychological help before, and getting psychological help for her child before. Data was collected online with the help of Google form. “self-perception of parental Role scale” and “Childhood Trauma Questionnaire” were used as data collection tools. Participants consisted of women between the ages of 18-65. Participants were grouped according to their age, education level, employment status, age at first marriage, marital status, number of children, who took care of the mother during infancy, receiving psychological help before, and receiving psychological help for her child before. These groupings were analyzed together with the scales. Data analysis was done using IBM SPSS 25 program. In the analysis of the data, independent groups t-test, ANOVA, Brown-Forsythe, Mann Whitney U test, Kruskal Wallis, Pearson and Spearman Correlation analyzes were performed. As a result of the analyzes, a significant relationship was found between some demographic variables and the sub-dimensions of the scales. Some significant results were also obtained between the sub-dimensions of the two scales.

Keywords: parenting role, parenting perception, childhood traumas, self-perception of parenting role

İÇİNDEKİLER

KAPAK.....	i
ONAY	ii
ETİK BEYANI	iii
İTHAF	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR.....	x
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
EKLER LİSTESİ	xiv
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı	1
1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi.....	2
1.2.1. Araştırmanın Hipotezleri	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Araştırmanın Varsayım ve Sınırlılıkları.....	3
2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. Çocukluk Çağı Travmaları	5
2.1.1. Duygusal istismar	5
2.1.2. Fiziksel istismar.....	6
2.1.3. Cinsel istismar	7
2.1.4. Duygusal ihmal.....	8
2.1.5. Fiziksel ihmal	8
2.2. Ebeveynlik Rolüne İlişkin Kendilik Algısı	12
2.2.1. Yeterlilik.....	13
2.2.2. Rol Doyumu	14
2.2.3. Yatırım.....	14
2.2.4. Rol Dengeleme	14
3. YÖNTEM	15
3.1. Araştırmanın Modeli ve Yöntemi	15

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	15
3.3. Veri Toplama Araçları	16
3.3.1. Araştırmanın Etiği	16
3.3.2. Verilerin Toplanması.....	16
3.3.3. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (CTQ).....	17
3.3.4. Ebeveynlik Rolüne İlişkin Kendilik Algısı Ölçeği.....	19
3.3.5. Demografik Bilgi Formu	20
3.3.6. Bilgilendirilmiş Onam Formu	21
3.4. Araştırma Verilerinin Toplanması ve Analizi.....	21
3.4.1. Araştırma Verilerinin Toplanması.....	21
3.4.2. Araştırma Verilerinin Analizi.....	21
4. BULGULAR.....	23
5. SONUÇLAR.....	46
5.1. Yorum Ve Tartışma.....	46
KAYNAKÇA.....	50
EKLER.....	56

KISALTMALAR

ERKA	: Ebeveynlik Rolüne Ait Kendilik Algısı Ölçeği
CTQ	: Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UNİCEF	: Birleşmiş Milletler Çocuk Yardım Fonu
ANOVA	: Varyans Analizi, Analysis of Variance
KMO	: Kaiser-Meyer-Olkin
Ort±SS	: Merkezi eğilim ölçütü olarak ortalama kullanıldığı zaman, yayılma ölçütü olarak da standart sapma kullanılır.

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.	<i>CTQ ve Alt Ölçeklerin Güvenirlilik Analizi</i>	23
Tablo 2.	<i>Katılımcıların Demografik Bilgilerine Ait Veriler</i>	25
Tablo 3.	<i>Yaş Demografik Değişkeni ve Ölçekler /Alt Boyutları Arasındaki İlişki</i>	27
Tablo 4.	<i>Eğitim Demografik Değişkeni ve Ölçekler/ Alt Boyutları Arasındaki İlişki</i>	28
Tablo 5.	<i>Çalışma Durumu Demografik Değişkeni ve Ölçekler/Alt Boyutları Arasındaki İlişki</i>	30
Tablo 6.	<i>Çocuk Sayısı Demografik Değişkeni ve Ölçekler/Alt Boyutları Arasındaki İlişki</i> 31	
Tablo 7.	<i>Çocukluk Döneminde Bakım Üstlenen Kişi Demografik Değişkeni ve Ölçekler (CTQ ve ERKA Ölçeği) Alt Boyutları Arasındaki İlişki</i>	33
Tablo 8.	<i>Psikolojik Yardım Alma Demografik Değişkeni ve Ölçekler (CTQ ve ERKA) Alt Boyutları Arasındaki İlişki</i>	34
Tablo 9.	<i>Çocuğu ile İlgili Psikolojik Yardım Alma Demografik Değişkeni ve Ölçekler (CTQ ve ERKA) Alt Boyutları Arasındaki İlişki</i>	35
Tablo 10.	<i>Ebeveynin Evlenme Yaşı Demografik Değişkeni ve Ölçekler (CTQ ve ERKA) Alt Boyutları Arasındaki İlişki</i>	36
Tablo 11.	<i>Ebeveynin Medeni Durum Demografik Değişkeni ve Ölçekler (CTQ ve ERKA) Alt Boyutları Arasındaki İlişki</i>	37
Tablo 12.	<i>Ölçekler Arasındaki Korelasyonlar</i>	38
Tablo 13.	<i>ERKA Ölçeğindeki Rol Doyumu Alt Ölçeğinin Fiziksel İstismar ve Duygusal İstismar Alt Boyutları Üzerindeki Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	39
Tablo 14.	<i>ERKA Ölçeğindeki Yeterlilik Alt Ölçeğinin CTQ Ölçeği Üzerindeki Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	40
Tablo 15.	<i>ERKA Ölçeğindeki Yatırım Alt Ölçeğinin Cinsel İstismar, Fiziksel İhmal, Fiziksel İstismar, Duygusal İhmal, Duygusal İstismar Alt Boyutları Üzerindeki Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	41
Tablo 16.	<i>ERKA Ölçeğindeki Yatırım Alt Ölçeğinin Medeni Hal, Eğitim, Çocukluk Çağı Travmaları Toplam puanları Üzerindeki Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	42

Tablo 17. <i>ERKA Algısı Ölçeğindeki Yeterlilik Alt Ölçeğinin cinsel istismar, fiziksel ihmal, fiziksel istismar, duygusal istismar alt Boyutları Üzerindeki Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	43
Tablo 18. <i>ERKA Algısı Ölçeğindeki Rol Dengeleme Alt Ölçeğinin Cinsel İstismar, Duygusal İhmal, Fiziksel İstismar, Duygusal İstismar Alt Boyutları Üzerindeki Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	44
Tablo 19. <i>ERKA Ölçeğindeki Rol Dengeleme Alt Ölçeğinin CTQ Toplam Puanı Üzerindeki Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları</i>	45

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: <i>KMO Ölçütün Aralıklarını İçeren Değerler</i>	24
---	----

EKLER LİSTESİ

EK-A. Çağ Üniversitesi Etik Kurul Onay Belgesi.....	56
EK-B. Bilgilendirilmiş Onam Formu	64
EK-C. Kişisel Bilgi Formu	65
EK-D. ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI ÖLÇEĞİ.....	66
EK- E. Örneklem Tespiti Tablosu	71
EK-F. Cherries Kriterleri.....	72
EK-H. Bilimsel Etik İzin İstek Yazısı.....	78
EK-I. Bilimsel Etik İzin Formu	79

1. GİRİŞ

Çocukluk çağı yaşantıları bireyin yaşamını büyük ölçüde etkileyebilen dönemlerdir. Bu dönem bireylerin ruhsal ve fiziksel gelişimleri açısından kritik sayılan, önemi bilinen dönemdir. Çocukluk çağı bireylerin yaşam olaylarını ilk kez deneyimlemeleri açısından daha da önem kazanmaktadır.

Çocukluk döneminde karşılaşılan travmatik yaşam olaylarının kişinin yaşamını etkileyebildiği gözlenmektedir. Çocukluk çağı travmaları, yaygınlığı bilinen ve bireyin yaşamını önemli ölçüde etkilediği bilinen vurucu yaşantılardır.

Kendilik kavramı, bireyin kendisi hakkındaki yargılarıyla kurulmaktadır. Kendilik (benlik), bizim düşüncelerimizi, duygularımızı ve davranışlarımızı etkilemektedir. Kendilik kavramının gelişiminde, çocukluk çağı yaşantıları da etkili olmaktadır. Gelişimin ilk aşamalarından itibaren kendilik algısı oluşmaya başlamaktadır. Bireyin zamanla gelişen kendilik algısı yaşamının her boyutunu etkilemektedir.

Ebeveynlik rolü toplumda edindiğimiz diğer roller gibi bireyin başarılı bir şekilde yerine getirmek için çabaladığı bir süreçtir. Ebeveynlik rolü bireyin yaşamının en önemli gelişimi ve değişimidir diyebiliriz. Bu rolde birey vaktini ve emeğini çocuğuna harcamak için çaba göstermeye meyillidir. Travmaların bireylerin kendilik ile ilgili düşüncelerine etki ettiği düşünülerek, ebeveynlik dönemlerinde ebeveynliğine yönelik algılarının incelenmesi önemsenmiştir. Çocukluk Çağı Travmaları ve Ebeveynlik Rolüne İlişkin Kendilik Algısı bireyin yaşamında önemsenmesi gerekli düşünülen iki olgudur. Bu tez, bahsedilen iki olgunun beraber incelenerek ilişkinin tartışılması düşünülerek yürütülmüştür.

1.1. Araştırmanın Amacı

Çalışma annelerin çocukluk döneminde yaşadığı travmalarının ebeveynliklerinde yaşadıkları kendilik algılarına etkisinin pek çok faktör ile incelenmesi amaçlanarak yapılmıştır. Bu faktörler, yaş, eğitim düzeyi, çalışma durumu, ilk evlenme yaşı, medeni durum, çocuk sayısı, annenin bebeklik döneminde bakımının büyük ölçüde kimde olduğu, daha önce kendisi ile ilgili psikolojik yardım alma, daha önce çocuğu ile ilgili psikolojik yardım alma gibi durumlar ile ilgilidir.

Ayrıca Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeğinden alınan puanların verilen demografik özelliklere göre değişip değişmediğine göre incelenmiş ve travmaları önleme ve etkilerini azaltma çalışmalarına yol gösterebilmesi amaçlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi

Çocukluk çağı travmaları dünyada ve ülkemizde yaygınlığı bilinen yaşam kalitesini etkileyebilen yaşantısal olaylardır. Travmaların benlik (Yöyen,2016) ve ebeveynlik rolleri ile ilişkisini inceleyen araştırmalar yapılmış ve travmalar ile benlik ve ebeveynlik arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur (Özgen, 2017). Benlik kavramının ebeveynlik rolleri ile yapılan araştırmalarda kullanıldığı görülmüştür.

Çocukluk travmaları ve ebeveynlik rolüne ilişkin kendilik algıları arasında ilişkinin incelenmesi araştırmada amaç edinilmiştir.

Araştırmanın problem cümlesi:

Annelerde çocukluk çağı travmaları ile ebeveynlik rolüne ilişkin kendilik algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.2.1. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın başlıca hipotezleri

H1: Annelerde çocukluk çağı travmaları ile ebeveynlik rolüne ilişkin kendilik algıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

H0: Annelerde çocukluk çağı travmaları ile ebeveynlik rolüne ilişkin kendilik algıları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Değişkenler arasındaki ilişki ölçeklerin alt boyutlarına göre teker teker incelenecektir.

Alt hipotezlerde ise, demografik değişkenlere göre (yaş, eğitim düzeyi, çalışma durumu, ilk evlenme yaşı, medeni durum, çocuk sayısı, annenin bebeklik döneminde bakımının büyük ölçüde kimde olduğu, daha önce kendisi ile ilgili psikolojik yardım alma, daha önce çocuğu ile ilgili psikolojik yardım alma) çocukluk çağı travmaları ile ebeveynlik rolüne ilişkin kendilik algısı arasındaki ilişkinin değişip değişmediği incelenmiştir. Ayrıca demografik değişkenlere göre çocukluk çağı travmalarında ve ebeveynlik rolüne ait kendilik algılarının boyut ve düzeylerinde değişimin olup olmadığı konusunda ölçekler incelenmiştir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Çocukluk çağı travmaları yaygınlığı ve etkileri bilinen ve çalışmalarda sıklıkla yer almış belirgin izlenimler bırakan yaşam olaylarıdır. Bireyin yaşamında çocukluk dönemi yaşantılarının yaşam süresince etkili ve önemli olduğu söylenebilmektedir. Birey yaşamı süresince farklı roller geliştirerek hem toplumsal hem de bireysel olarak değişimler yaşamaktadır. Yaşanılan değişimler göz önüne alındığında ebeveynlik ise bireyin evlilik değişiminden sonra önemli bir değişken olan annelik-babalık ile ilgili konumlardır.

Kendilik algısı, bireyin yaşamı içinde süregelen ve kendisiyle ilgili olan geri dönütler, atıflar ve tecrübeleri ile ilgili algıları ve dış çevresiyle alakalı yorumlarından biçimlenen kendi özü ile ilgili olan yargılarından oluşmaktadır. (Shavelson, Hubner & Stanton, 197).

Ebeveynlik rolüne ilişkin kendilik algıları ise, ebeveynlik rolüyle ilgili bireyin çocuğuna yönelik emek harcaması ve çocuğuna karşı olan ilgisini yöneltmesidir diyebiliriz. Bahsedilen bu iki önemli yaşam değişkenleri arasındaki ilişkinin araştırılması çocukluk çağı travmalarının uzun dönemli etkilerinin belirlenmesi ve ebeveynlik rolüne ilişkin kendilik algılarına yönelik etkisinin araştırılması, çocukluk çağı travmalarını önleme açısından ve bu travmaların ebeveyn olma durumlarına olumsuz etkilerinin bilinmesi ve önlenmesi açısından önemlidir. Alan yazınına ve gelecekte yapılabilecek araştırmalara katkı sağlayabileceği ve aile eğitim çalışmaları gibi psikoeğitim faaliyetlerine fayda sağlayabileceği düşünülmektedir. Bu alanlarda araştırmaların yapılması travmanın önlenmesi ve sonrasında oluşabilecek olumsuzlukların engellenmesi açısından önemlidir.

1.4. Araştırmanın Varsayım ve Sınırlılıkları

Araştırmada çocukluk çağı travmalarının yaygınlığı varsayılmıştır. Araştırma süresince ebeveynlik rolüne ilişkin kendilik algısının düzey ve boyutu araştırılırken bireylerin öz bildirimlerinde formda işaretledikleri kısımların gerçeği yansıttığı ve katılımcıların dürüst yanıtlar verdikleri varsayımı düşünülmektedir.

Araştırma çevrimiçi olarak katılımcılara gönderilen formlar aracılığıyla yürütülmüştür. Bu nedenle araştırma bu formları internet üzerinden yanıtlayabilecek katılımcılarla sınırlıdır. Çalışmaya anne olan 18 -65 yaş aralığındaki gönüllü katılımcılar katılabilmektedir. Araştırmanın katılımcılarına çevrimiçi yollar ile ulaşılmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçeklerin çoktan seçmeli olarak verilmesi ve yanıtların gerçeği yansıttığının varsayılması araştırmanın diğer sınırlılıklarıdır. Kullanılan lekler öz bildirimine dayalı olduğu için katılımcıların okuduklarında ölçeğin kullanım amacına uygun yanıtlama yaptıkları düşünülmüştür. Ölçeklerin yanıtlarının doğrulanmış olmaması (katılımcıların yanıtlarının objektifliği değerlendirilmediğinden) da araştırmanın diğer sınırlılıklarındandır.

2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Çocukluk Çağı Travmaları

Çocukluk çağı travmatik yaşantıları hem tıbbi açıdan hem hukuksal açıdan hem de psiko-sosyal açıdan değerlendirilen bir sorundur. Çocukluk çağı travmaları sebepler açısından komplike olan ve sert olabilen, gelişimi etkileyebilecek sonuçları olan bir sorundur. Dünya sağlık örgütü (DSÖ) bir yetişkin tarafından, çocuğun bedensel ve ruhsal gelişimini mahsus ya da bilinçli şekilde olmadan negatif etkileyen davranışları çocuk istismarı olarak tanımlamaktadır (World Health Organization, 2020)

Türkiye’de çocuğa karşı şiddet ve istismar olaylarının var olduğu bilinmektedir. (TÜİK,2021) Toplumumuzda aile yapısının dayanıklılığı ve çocuğun önemli olması kültürünün etkisi ile çocuklar sevginin var olduğu bir çevrede büyüseler de birçok doğu toplumlarında ebeveynlerin çocuk üzerindeki hakimiyeti özellikle dayak kavramının bir terbiye yöntemi olarak kullanılması bazı olumsuz sonuçlara neden olmaktadır. (Deveci ve Açık., 2003)

Bireylerin yaşamı içinde travmatik olaylar ile karşılaşması olasılığı olan durumlardandır. Çocukluk Çağı Travmaları ise yaygın olarak görüldüğü bilinen durumlardandır. Bireye istemli bir şekilde olumsuz yaşantılar yaşatılması olarak travmalardan söz edilebilir. Çocukluk çağı travmaları bireyin hayatını riske atabilen hem ruhsal hem fiziksel sağlığını riske atan durumlardır. Bireyin yaşamı süresince bedeninin, çevresinin riskli durumlar ile karşı karşıya gelmesi, risk altına girmesi ya da zarar görmesi bireyde mağduriyet ve güçsüzlük duygusu oluşturabilir. Bunun gibi yaşam durumları bireyde travmatik izler oluşturarak hayat döngüsünü etkileyebilir. (Gölge,2005)

Çocukluk döneminde yaşanan travmalardan farklı boyutlar şeklinde söz edilebilir. Bu boyutlardan, duygusal, cinsel, fiziksel istismar ve fiziksel, duygusal ihmal olarak gruplandırılır. (Demirkapı,2014)

2.1.1. Duygusal istismar

Duygusal istismar daha sık görülmesine karşı, fark edilmesi, tanımlanması ya da yasal anlamda ispatı daha zor durumlardır. Refahı veya sosyal durumu etkileyen sözlü taciz olarak da söylenebilir. Çocuğu küçük düşüren, utandıran, korkutan veya hakaret eden davranışlar gözlenebilir. Çocuğa yönelik suçlama, alay etme, küçümseme, tehdit

etme, korkutucu davranışlara maruz bırakma, ayrımcı, taciz edici, kışkırtıcı veya reddetme davranışları; çocuğa bağırma ve lakap takma, küfür etme, reddetme, tehdit etme, küçük düşürme, bir yerde kilitleme gibi davranışları içeren ve çocuğun gereksinimi olan ilgi, sevgi ve bakımın karşılanmaması ile devam eden davranış örüntüleridir. Çocuğu bir yetişkin olarak görme gibi davranışlar da duygusal istismar olarak söz edilir. (Ulu., 2011) Genel anlamda ebeveyn ya da diğer yetişkin bireylerin çocuğa kendi güç ve yeteneklerinin haricinde taleplerde bulunmaları ve beklentiler içinde olmaları ile yıpratıcı davranışları olarak belirtilir. (Doruk., 2012)

Devam eden bu süreçte çocuk ile bakım veren arasında normal gibi görülmeye başlanan bu davranışlar, zarar verici devamlı bir olay örüntüsü olarak görülür. Duygusal istismar daha genel olarak diğer istismar boyutlarını da içeren bir türdür. Diğer istismar türlerinin yaşatıldığı çocuklarda duygusal istismar da görülür. Duygusal istismar çocuğun kişilik yapısını ve hayatını olumsuz etkiler, fiziksel ve cinsel yönden istismar öyküsü olan çocukların duygusal anlamda da istismara uğradığı görülmüştür. (Pekdoğan ve ark., 2018). Beş ayrı ülkede bir çalışma yapılmış ve çocuğa yüksek sesle yönelmenin en fazla yaşanan duygusal istismar biçimi olduğu çıkarımına varılmıştır. (Runyan, Corrine ve Ikeda, 2002). Araştırma yurt dışında yapılmış olup literatürde duygusal istismar ve travmaların boyutunu göstermiştir.

2.1.2. Fiziksel istismar

Bir yetişkin ya da daha yaşlı biri tarafından yapılan fiziksel saldırı, genel olarak yaralanma riski olan, sağlığı ve fiziksel durumu tehlikeye sokan çocuğun veya ergenin gelişimi etkileyen bilinçli fiziksel olarak zarar verme ile devam eden örüntülü davranışlardır (Kaplan, 1999). Çocuğu yönelik olan vurma, ısırma, zarar verici şekilde bükme, zehirlemek, boğma, itmek, çimdikleme, sallama, nesnelere fırlatma, boğulma veya kesme; yakma gibi şiddete maruz bırakma ya da çocuğun tanık olması fiziksel istismar olarak bahsedilir. (Kaplan, 1999)

Brown ve Anderson'a (1991) göre; fiziksel istismar, 18 yaş altı bireyin kendisinden minimum 5 yaş büyük bir kişi veya kendisinden aile üyesi olan 2 yaş büyük biri tarafından zarar görmesidir. Bireyin yaşadığı zararı aile içinde yaşanan kardeşler arası kıskançlık gibi bir durum olarak görmemesi gereklidir.

Fiziksel istismara yaşayan çocukta sosyal boyutta ve yakın ilişki kurma konusunda zorluk çekmekte; duygusal yoğunluğu ilişkilerinde daha az yaşayabilmekte ve

çocuklarda öfke ve istismar içeren davranışı gözlenmektedir. Fiziksel istismar yaşantısı olan bireylerde intihar düşünceleri görülmekte ve intihar girişimleri de yüksek oranda görülmektedir. (Dervişoğlu., 2012;)

Fiziksel istismarı uygulama şekline göre iki grupta gösterilmektedir (Karadoruk,2012):

Aletsiz Saldırıları

Çocukluk çağındaki bireye uygulanan tokat, yumruk, sarsma ve ısırma, çimdikleme, bükme, boğma gibi aletsiz ve çocuğun zarar göreceği davranışları göstermektedir.

Aletli Saldırıları

Kemer, hortum, sigara, ütü, ev eşyaları yolu ile çocuğa zarar verecek nesnelere kullanılması ile yaşatılabilecek zararlı davranışları içermektedir.

Fiziksel istismar olayları bir başka şekilde de iki grupta söz edilebilir;

Ebeveyni tarafından yaşatılan istismar, çocuğa uygulanan çocuğa bakım veren ailesi tarafından kasti olarak uygulanan fiziksel şiddet olarak söz edilebilir. (Karadoruk, 2012)

Kurumda istismar; çocuğa uygulanan okul ortamı, yurtlar, kamp ya da oyun merkezleri gibi kurumlarda bulunan kişiler ya da öğreticiler tarafından uygulanan istismar davranışlarını kapsamaktadır. (Karadoruk., 2012).

Çocukluk çağında fiziksel istismarın yaklaşık olarak yarısında baş ve boyun kısımlarında yaralanmalar ile birlikte acil servislerde sıklıkla karşılaşılan fiziksel istismar tokat atma ile oluşan kulak zarı açılmalarının olduğu görülmüştür. (Çelik ve ark., 2012)

2.1.3. Cinsel istismar

Bir yetişkin veya daha yaşlı tarafından her türlü cinsel davranış; cinsel gelişimini henüz tamamlamamış bir çocuğun veya ergenin, bir yetişkin tarafından cinsel istek ve ihtiyaçlarını gidermek amacıyla zorla, korkutma ya da kandırma yöntemleri ile kullanılması, toplumsal yasalar veya sınırlara uymayan; cinsel görüntülere bir çocuğa maruz bırakmak, kendi arzusunu tatmin etmek için çocuğu zorlamak veya çocuğu pornografik amaçlarla korkutmak veya kullanmak ile ilerleyen örseleyici davranışlardır. Örneğin çocuğu herhangi bir cinsel aktiviteye zorlamak, zorlamak veya teşvik etmek gibi davranışlardır. Genel olarak cinsel istismar, tecavüz veya temas içermeyen cinsel dokunmalara kadar davranışları içeren geniş bir yelpazedir. (Özer, E., Bütün, C, 2007)

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinin 1.maddesinde yer alan ve Türk Ceza Kanunu'nun da 6. maddesinde yer alan çocuk tanımlanması; henüz on sekiz yaşını doldurmamış kişidir (UNİCEF). Türk Hukuk Sisteminde çocuğun cinsel dokunulmazlık hakkı, kendi rızası dışında ya da iradesinin zorbalık, tehdit, hile gibi nedenler ile ihlal edilmesi yasaklanmıştır (Horozgil,2011). 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 103. Maddesinin 1.fikrasında çocuklara cinsel istismar suçunun basit ifadesi, on beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olup istismarın hukuki anlam ve sonuçlarını anlama yetisi gelişmemiş olan çocuklara karşı yapılan her türlü cinsel davranış ve on beş yaşını tamamlamış, on sekiz yaşını tamamlamamış olan çocuklara karşı sadece zorbalık, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen bir başka nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranış olarak tanımlanmıştır (Horozgil, 2011). Çocuk istismarı, suçu işleyenlerin suçun örtülü kalmasına yönelik uğraşları ve kanıt bırakmamaları nedeniyle gizli kalan ve kalmaya devam eden bir istismar türüdür (Eren Gümüş,2017).

2.1.4. Duygusal ihmal

Bakım verenin sevgi, dikkat, isteklendirme, teşvik ve duygusal destek gibi temel duygusal ve psikolojik ihtiyaçlarını bilinçli olarak sağlayamama ya da çocuğa duygusal ve bilişsel gelişimi için ihtiyaç duyduğu ilgiyi ve sevgiyi göstermemek; çocukla birlikte etkileşime girmeme, çocuğun sevgi ihtiyaçlarını görmezden gelme veya çocukların başarılarını takdir etmeme ile ilerleyen örseleyici davranışlardır. Örneğin bebeğe dokunmama, ihtiyacı olan teması sağlamama veya istediği ilgiyle bebeği ya da çocuğu rahatlatmama gibi davranışlardır (Özgentürk,2014).

İhmal kavramından söz edilirken bakım durumunun, kötüye doğru giden sürecine karşılık, ihmal olguları göz önüne alınırken çocukların ihtiyaçlarının çeşitli nedenlerle karşılanmadığı toplumların kültürel farklılıkları nedeniyle bakımın ve sağlanan sevginin çeşitli yöntemlerle gösterildiği de unutulmamalıdır. (Beyazıt., 2017).

Çocuk ihmal ve istismarı nedenleri ile gerçekleşen ölümlü vakalarda %38 'in ihmalden kaynaklı olarak, %30'unun ise fiziksel istismardan diğer vakalarda ise birden fazla ihmal ve istismardan oluştuğu görülmüştür. (Can Yaşar., 2014)

2.1.5. Fiziksel ihmal

Çocuğun ya da ergenin ebeveynleri ya da bizzat bakım vereni tarafından, temel ihtiyaçları sağlamada ciddi oranda eksiklikler yaşatılması; 18 yaşından küçük çocuk ya

da gencin yetersiz beslenme, giyinme, sağlık da bakım verme ile ilgili ya zarar görmesi; barınmada zorlu yaşam veya yeterli barınmama, fiziksel güvenlik, iklime uygun olmayan temiz giysiler, gıda ve sağlık gibi durumlarda yetersizlik, ile devam eden süreçlerdir. Genel anlamda çocuğun, kendisine yakın olan kişiler tarafından yetersiz davranımlar ve zarar veren davranışlar dolayısıyla sosyal hayatından mahrum bırakılmasıdır. (Kara Doruk, 2012).

Yurtdışında yapılan çalışmalara bakıldığında Messman-Moore ve Brown (2004), üniversite öğrencisi olan 944 kadın ile çalışma yürütmüş ve kadınların %17'si çocukluk dönemlerinde herhangi bir çocuk istismarına, %8,9'u cinsel istismara, %4,2'si fiziksel istismara, %8,6'sı ise duygusal istismara uğradıkları görülmüştür. Öte yandan yetişkinlik döneminde tecavüze maruz kaldığını belirten kadınların %42'si geçmiş dönemde 3 çeşit çocukluk çağı istismarına, %35'i 2 çeşit çocukluk çağı istismarına uğradıklarını ifade etmişlerdir (Brown, G. R. & Anderson ,1991).

Ülkemizde yapılan çalışmalarla ilgili çeşitli çıkarımlara varılmaktadır. Türkiye'nin 16 ilinde yapılan bir çalışmada 50.473 çocuğun annesi ne ulaşılmış ve 4-12 yaş arasındaki çocukların %62'sine fiziksel cezaya uğradığı görülmüştür (Bilir ve ark. 1991). Başbakanlık Aile Araştırma Kurumunda yapılan araştırmada çocukların %46'sının, Türkiye genelinde yürütülen araştırmada ise %45'inin istismar öyküsünün olduğu ifade edilmektedir (Güler ve ark. 2002).

Çocukların yaşadığı istismar ve ihmallerin görülme olasılıkları Dünya'da %1-10 aralığında, ülkemizde ise %10-53 aralığında olduğu görülmüştür. Türkiye'de yaşayan çocukların %65-72'si ebeveynleri tarafından fiziksel istismar öyküsünün olduğu görülmüştür. (Yolcuoğlu, 2010,).

Yapılan bir araştırma, çocukluk çağı travmalarının erken dönem uyumsuz şemalar ve stresle başa çıkma tarzları üzerindeki ilişkinin incelenmesi amaçlanarak yürütülmüştür. Araştırmanın verilerine bakıldığında çocukluk çağı travmalarından fiziksel ihmalin, duygusal ve cinsel istismarın kopukluk ve reddedilme boyutlarındaki şemalar üzerinde güçlü etkisi bulunduğu ifade edilmiştir (Mayda,2020).

Bilişsel çarpıtmaların çocukluk çağı travmaları ve bağlanma stilleri ile ilişkisini inceleyen bir araştırma Türkiye genelinde yürütülmüş ve araştırmada, bilişsel çarpıtmalar, çocukluk çağı travmaları ve bağlanma stilleri olguları işlenmiş, araştırmanın toplanan verilerinin neticesinde, bilişsel çarpıtmaların çocukluk çağı travmaları ve bağlanma stilleri arasında ilişkinin anlamlı görüldüğü ve demografik

değişkenlerin de araştırmanın sonuçları ile ilgili etkisinin olduğu gösterilmiştir (Nemutlu,2020).

Yapılan bir araştırmada Çocukluk çağı travmatik yaşantıların psikolojik sağlamlık ve depresyon bulguları üzerine etkisi incelenmiş ve bilhassa anne-baba ile beraber yaşamanın psikolojik sağlamlık yönünden mühim olduğu , çocukluk çağı travmatik yaşantılarının psikolojik sağlamlığı olumsuz yönde ilişkisinin olduğu, depresyon belirtilerinin oluşumuna zemin hazırladığını, çocukluk çağı travmatik yaşantıları ve psikolojik sağlamlığın güçlü olmamasının hayatın ileriki yaşantılarında negatif yaşantılara neden olduğunu ifade etmiştir (Aydın,2018).

İnsan sosyal bir varlıktır bu nedenle çocukluk döneminden itibaren yaşamında sürekli çevresiyle bir sürü insan ilişkisi oluşturarak sosyalleşmeye gereksinim duyar. Ebeveynler in yaşamlarında olan öbür uzak olmayan insanlar çocuğa yönelik davranışları ile çocuğun önündeki süreçte hayatının mazisini düzenlerler (Kaynak?).

Çocukluk çağı yaşantıları bireyin yaşamı süresince önemi vurgulanan yaşam dönemidir. Çocukluk çağında bireyin yaşadığı travmalar bireyin hayatını etkileyen ve yaygınlığı bilinen yaşantısal bir süreç olarak bilinmektedir. Travmatik yaşam olayları bireylerin psikiyatrik bozukluklarının başlangıcı ve şiddeti ile ilişkilendirilmiştir (Carr ve ark. 2013).

Yapılan bir derleme çalışması, Dünya Örgütü (DSÖ) tarafından yürütülmüş ve çocukluk çağı istismarlarının bireylerin ruhsal ve fizyolojik sağlığı açısından ciddi etkilerinin olduğu çıkarımlarına ulaşılmıştır (UNİCEF,2006). Bu çalışmanın sonuçlarına bakıldığında fiziksel, cinsel/üreme sağlığı, ruhsal/davranışsal ve diğer uzun süreli sağlık sorunlarına (Kanser, Fibromiyalji...) yol açtığı görülmektedir.

Çocukluk çağı travması literatürde istismar ve ihmal kavramlarıyla açıklanmaktadır. Fiziksel, duygusal, cinsel istismar ve fiziksel ve duygusal ihmale uğramış yaşamların genel adıdır. 18 yaşın altındaki bireylerin aktif ve sürekli olarak zihinsel, sosyal, duygusal ve cinsel gelişimlerine zarar veren davranışlar istismar; bakmakla yükümlü kişiler tarafından bakım, beslenme, güven, eğitim ve sağlık gibi ihtiyaçlarından mahrum kalması ise ihmaldir. (Yöyen, E., 2017) Travma hayatın güvenli, yaşanılacak, öngörülebilir olduğuna yönelik düşünceler ile kişilerin öz değer ve başkalarına olan iyi duygularına zarar verir. (Danışman ve ark., 2018) Yani bireylerin bakış açıları, hayatı algılayışları, eski inandığı değerlere olan inancı travma sonrasında yıkıma uğrar. (Carr ve ark.,2013).

Travmada kişi var olan Őemaya cözüm bulamayarak, değişik bir gerçekte karşı karşıya kalır. Daha önceden bildiği her Şeyin farklı olduğunu düşünür, bakış açısını değiştirir. Daha önce bildiği gerçekte değişmese de kişinin psikolojik yapısı değişmektedir. Yaşadığı dünya artık farklıdır. Bu duruma da “travmatik milat” denir. Bu milattan sonra endişe, yalnızlık ve öfke gibi durumlar yaşayabilmektedir. (Bayraktar., 2018). Travmaya maruz kalmış bireyler, genellikle dünyayı güven duyulamayacak bir yer olarak, adaletin kurulamadığı, belirsiz, olasılıkların olduğu ve anlam içermeyen bir yer olduğu gibi tasvirler ile belirtmişlerdir. (Connor KM.)

Teicher ve arkadaşlarına (2004) çocukluk çağındaki travmatik deneyimlerin etki olarak aşamalı ilerleyerek psikopatolojik sonuçlara neden olduğunu ifade etmişlerdir. İfade edilen model beş aşamadan oluşmaktadır. Bu aşamaların ilk iki basamağında ilk olarak yoğun stresin etkilemesi ile tepkisel değişimler gelişerek moleküler değişiklikler oluşur; beynin gelişim döneminde iken yoğun stres nedeniyle nöron ve sinapslardaki gelişimsel farklılaşmaya yol açarak ilerler. Beyinde sağ ve sol hemisferler arasındaki iletişimlerinde azalış, genetik, cinsiyet ve gelişim alanlarındaki hızlarda düşüş, sol hemisferde gelişim geriliği, limbik sistemdeki elektriksel uyarılmaların artışı ise beynin genetik, cinsiyet ve gelişim hızının farklı gelişim göstermesini; sağ ve sol hemisferlerin iletişimlerinde azalma, sol hemisferin gelişiminde gerilik ve serebellar işlevlerinde azalış olarak üçüncü ve dördüncü aşamalar yaşanır. Bu değişimlerin sonucunda ise bireyde depresyon, travma sonrası stres bozukluğu, çoğul ve sınır kişilik bozuklukları, madde kötüye kullanımı gibi psikiyatrik hastalıklar anlamında risklerin temelleri oluşmaktadır (Teicher ve ark., 2004).

Olumsuz çocukluk çağı deneyimleri çocuğa doğrudan etki göstererek (istismar ve ihmal gibi) ve dolaylı olarak çevresel durumlarına (ebeveyn çatışması, psikiyatrik hastalıklar gibi) olumsuzluklar ortaya çıkarır. Çocuğun bu travmatik yaşantıları ile ilgili Fiziksel ve biyomoleküler araştırmalara bakıldığında gelişimsel olarak sinir sisteminin, endokrin ve immün sisteminin etkilenmesi nedeniyle bilişsel, sosyal ve duygusal işlevselliğinde bozulmalara uğradığı görülmüştür (Danese ve McEwen, 2012; Pechtel ve Pizzagalli, 2011).

Bu bozulmaların devamında bireyin fiziksel aktivasyon, obezite, sigara/alkol kullanımı, öz bakım ve ruhsal sağlık boyutlarında çocukluk çağı travmaları deneyimlemeyen bireylere oranla yüksek yüksek düzeyde sorunlar yaşadıkları görülmüştür. (Hughes ve ark., 2017).

2.2. Ebeveynlik Rolüne İlişkin Kendilik Algısı

Benlik kavramı, bireyin kendisi hakkındaki yargılarıyla kurulmaktadır. Benlik, bizim fikirlerimizi, duygularımızı ve tavırlarımızı etkilemektedir. Bireyin kendi kişilik özelliklerine yönelik inançlarının özeti olduğu söylenebilmektedir (Smith ve Mackie, 1978). Bireyler benlik kavramını hayata ait tecrübelerinden gelen bilgilerle oluşturmakta ve böylece, yetenekleri, tercihleri, öncelikleri, amaçları ve değerleri hakkında etkileyici bir alt yapı elde etmektedir (Markus, 1983).

Kendilik kavramının gelişiminde, çocukluk çağı yaşantıları da etkili olmaktadır. Gelişimin ilk aşamalarından itibaren kendilik algısı oluşmaya başlamaktadır. Bireyin zamanla gelişen kendilik algısı hayatının her türlü niteliklerini etkilemektedir. Verdiğimiz kararların, tüm toplumsal rollerimize ilişkin tavırlarımızın, diğerleriyle olan ilişkilerimizin, hayatı anlamlandırma ve yeni durumlara adaptasyon sağlamamızın zemininde kendilik algımız yer alır. Ebeveynlik rolleri ve kendilik algısı aslında sürekli birlikte olan bir kavramdır. Kişinin anne baba rollerini yaşantısında oluştururken kendini nasıl gördüğü, neler hissettiği ebeveynlik rollerine ilişkin kendilik algısını kurmaktadır (Güler, 2008). Ebeveynlik ile ilgili araştırmalarda kendilik algısı devamlı konu olmuştur.

Yetişkin bireyler için yaşamın önemli bir değişkeni olarak evlilikten söz edilebilir. Evlenmek yeni bir yaşam biçimine uyum sağlamakla stresli bir süreç olarak bahsedilebilir. Evlilikle birlikte yaşanan en önemli değişiklik olarak “çocuk sahibi olma” yani “ebeveynlik” dönemine girme süreci diyebiliriz. (Amato, 2002). Ebeveynlik rolü toplumda edindiğimiz diğer roller gibi bireyin başarılı bir şekilde yerine getirmek için çabaladığı bir süreçtir. Ebeveynlik rolü bireyin çocuğuna yönelik sevgi ve ilgi göstermesi, emek harcamasıdır denilebilir. Ebeveynlik rolüne ilişkin eğitimler günümüzde artmaya ve önem kazanmaya devam etmektedir. Aile bireylerinden birine veya ailenin tümüne grup eğitimleri şeklinde verilen yardımın önemli bilgisel ve psikolojik eksiklikleri giderdiği ve stresi azaltan faktör olarak devam ettiği, kaygı düzeylerinde düşme, kabullenme düzeylerinde artmayı desteklediği çocukların pozitif duygularının çoğalmasında ise etkili olduğu gösterilmiştir (Avşaroğlu, 2018). Bu iyileşme süreci ebeveyn olan annelerin iş yaşamında daha çok rol almaları ile beraber olumlu şekilde devam ettiği de bilinmektedir. Çünkü bir işi yapabilmekteki tatmin duygusu ve başarabilmeye yönelik inancın gelişmesi diğer alanlara da etki sağlamaktadır (Çeliköz, 2018.).

Ebeveynlik rolü bireyin sağlıklı olarak yetişkinliğe girdiği dönemde gelişmektedir. Erikson'un ifadesiyle bu dönem "üretkenlik dönemi" dir. Bu dönemde birey hem kişisel hem de toplumsal anlamda sorumluluk edinmeyi istemekte, ebeveynlik rolünün alınmak istendiği dönemdir (Ülker,2016).

Ebeveynlik rolü bireyin yaşamının en önemli gelişimi ve değişimidir diyebiliriz. Bu rolde birey vaktini ve emeğini çocuğuna harcamak için çaba göstermeye meyillidir. Ebeveynlik rollerine ilişkin kendilik algısı; dört ayrı algının sentezinden oluşan bütün bir kavramdır (Güler, Yetim, 2008). Bu dört algı *yeterlilik, rol doyumunu, yatırım ve rol dengelemedir.*

Kadınlarda çocukluk dönemi mutluluk ile ebeveynlik rolüne ilişkin algı arasındaki ilişkinin incelendiği bir araştırmada çocukluk döneminin insan hayatının her noktasını etkilediği ifade edilmiştir (Ülker, 2016). Araştırmada çocukluk döneminde mutluluk ifade eden kadınların ebeveynliklerinde kendilerini daha iyi algıladıkları ifade edilmiştir.

Annelerin kaygı düzeyleri, evlilik doyumları ve bazı demografik özelliklerin ebeveyn rolüne ilişkin kendilik algılarıyla ilişkilerinin incelendiği bir çalışmada, annelerin evlilikten aldıkları doyum ile, ebeveynliğe ilişkin kendilik algıları arasında ilişki bulunmamış ancak kaygı düzeyi ile ebeveyn rolüne ilişkin kendilik algıları arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Annelerin kaygı düzeyi, aşırı yüksek olmamak şartıyla, arttıkça, ebeveyn rolüne ilişkin kendilik algılarının iyileştiğini ifade etmişlerdir (Demir, 2017).

Başka bir araştırmada kadınların ebeveynlik rollerine ilişkin kendilik algıları farklı birkaç değişkenler yönünden analiz edilerek yürütülmüştür. Bu değişkenler, sosyoekonomik düzey, evlilik yaşı, eğitim düzeyi, çocuk sayısı ve bir işte çalışıp çalışmama durumları olmuş ve araştırmanın tüm bağımsız değişkenleri ile kadınların ebeveynlik rollerine ilişkin kendilik algısı arasında ilişkinin anlamlı olduğu ifade edilmiştir (Yılmaz, Ülker, 2017).

2.2.1. Yeterlilik

Bir şeyin doğru ve tam yapılması için gerekli olan kabiliyetler olarak tanımlanabilmektedir. Ebeveynlikteki yeterlilik algısı ise, çocuğun ihtiyaç duyduğu etkinliklerin yapımı için gerekli olan ebeveyn yeteneği ile ilgili bireyin yargılarından meydana gelmektedir. Bu kavram çocuğun gereksinimlerinin giderilmesi için gerekli

olan beceriye sahip olma konusundaki algısı olarak da görülmektedir (Montigny ve Lacharité, 2005). Yeterli görünen ebeveyn çocuğun sosyalleşmesine katkı sağlayan olarak da düşünülmektedir (Teti ve Candelaria, 1991).

2.2.2. Rol Doyumu

Ebeveynlikten edinilen doyum ve çocuk ile yaşanan anlardan edinilen doyum olarak düşünülebilir. Ebeveyn doyumunu Johnstan ve Mash (1989) ebeveynlik ile alakalı olan ilişkiden edinilen doyum olarak tabir etmektedirler (Güler, 2008). Ebeveynlik rolünden tatmin olan kadının, annelik için önemli olan duyarlılığa, talebe ve güdülemeye sahip olduğu ve çocuğu ile arasındaki ilişkinin kaliteli bir anne-çocuk ilişkisi olacağı düşünülmektedir.

2.2.3. Yatırım

Bireyin ebeveyn gereklerini uygulayabilmesi anlamı taşımaktadır. Ebeveynlerin çocuklarına yönelik yatırımları duygusal, sosyal, manevi ve maddi yatırımlar olarak görülmektedir. Çocukla beraber yapılan faaliyetlerden alınan doyum yatırım algısının durumunu gösterir(Güler, Yetim,2008).

2.2.4. Rol Dengeleme

Bireyin yer aldığı rolleri dengeli bir biçimde yürütmesi olarak düşünülmektedir. Anne, eş, çalışan gibi rollerin dengeli dağılımı anlamını taşımaktadır (Perry-Jenkins, Repetti ve Crouter, 2000).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli ve Yöntemi

Araştırma modeli, araştırmanın hedeflenen biçimine yürütülerek verilerin oluşturulması ve analiz edilmesi ile araştırmanın amacına yönelik olan gerekli durumların oluşturulması olarak ifade edilir.

Araştırma modelleri, tarama ve deneme modelleri olarak gruplandırılır. Tarama modelleri, durumları değiştirme ya da etkileme amacı gütmeyen olanı olduğu gibi araştırmaya yönelik araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2015). Bu modelde evren hakkında genel bir olguya sahip olmak için evrenden alınan bir grup örnek ya da örneklem ile yürütülen tarama modelleridir.

Bu araştırma bireyleri ya da olayları değiştirme çabası olmadan, bilinmek istenen durum uygun biçimler belirlenerek incelenmiştir. Bu amaçla araştırma, çevrimiçi form kullanılarak hedef örneklem olan anne olan kadınlar ile yürütülmüştür. Araştırmada Anne olan kadınlarda çocukluk çağı travmaları ile ebeveynlik rolüne ilişkin kendilik algıları arasındaki ilişki bazı değişkenlere göre incelenmiştir. Tek grup kullanılarak iki olgu ve alt boyutları arasındaki ilişki bazı demografik özelliklere göre incelenmiştir. Bu amaçla araştırmada *tek gruplu ilişkisel tarama* modeli kullanılmıştır.

Yöntem bakımından ise nicel bir araştırma yürütülmüştür. Süre bakımından da *kesitsel araştırma* yaklaşımı tercih edilmiştir. ERKA ölçekleri bağımlı değişken kabul edilerek CTQ ve alt ölçeklerinin ERKA ölçeklerine etkisi çok değişkenli olarak düşünülmüş ve incelenmiştir.

Örneklem seçimi ise yöntem olarak basit-rastgele örneklem seçimi kullanılmıştır. Araştırma verileri ise çevrimiçi form yolu ile kartopu yöntemiyle oluşturulmuştur. Tez için gerekli olan etik izinler Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi tarafından Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunda incelenerek uygun görmüş ve ıslak imzalı olarak izinler alınmıştır.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evreni anne olan kadınları oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise Türkiye’de yaşayan 18-65 yaş aralığındaki anne olan kadınlar ile oluşturulmuştur.

Örneklem boyutu, Tablo Yamane (1967) tarafından belirlenen popülasyon tablosuna göre belirlenerek minimum 400 katılımcı hedeflenmiş çalışma devamında ise 436 katılımcıya ulaşmıştır.

EK-E'de verilen tabloya göre %95'lik önem düzeyi ve $p=0.05$ kabul edildiğinde ve ± 0.05 örneklem hatası için örneklem boyutları popülasyona göre tabloda hesaplanmıştır. (Israel,1992).

Katılımcıların yaş, eğitim düzeyi, çalışma durumu, ilk evlenme yaşı, medeni durum, çocuk sayısı, annenin bebeklik döneminde bakımının büyük ölçüde kimde olduğu, daha önce kendisi ile ilgili psikolojik yardım alma, daha önce çocuğu ile ilgili psikolojik yardım alma durumlarına göre demografik bilgilerini içeren tablolar paylaşılacaktır.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Araştırmanın Etiği

Araştırmada kullanılan Ebeveynlik Rolüne İlişkin Kendilik Algısı Ölçeğinin kullanımı için gerekli olan kullanım izni geçerlik ve güvenilirlik ile ilgili çalışmayı tamamlayan araştırmacılardan e posta yolu ile alınmıştır. Çalışmada katılımcılara onam formu sunulmuştur. Oluşturulan (Google Formlar yolu ile) çevrimiçi ankette bilgilendirilmiş onam sunulmuştur. Ayrıca çalışma uygulanmadan önce Çağ Üniversitesi Rektörlük tarafından E-81570533-044-2100002767 sayılı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği

Kurulunca 15.04.2021 tarihinde etik izin alınmıştır.

3.3.2. Verilerin Toplanması

Araştırmada anket formlarının oluşturulmasında Cherries (EK-F'de yer almaktadır.) kriterleri dikkate alınmıştır. Araştırma verilerinin toplanması için öncelikle gerekli olan izinler alındıktan sonra çevrimiçi olarak Google Formlar üzerinden ölçekler oluşturulmuştur. Katılımcılara ilk sayfada araştırma ile ilgili gerekli olan açıklamalar sunulmuştur. Bu açıklamada kısaca araştırmanın adı, nedeni, amacı ve süresi sunulmuştur. Anket açık anket olarak sunulmuştur. Çalışma etik onay alındıktan sonra hazırlanmıştır. Katılımcılara gönderilen formda bilgilendirilmiş onam formu başlangıç sayfasında yer almaktadır. Çalışmanın verileri yalnızca araştırmacı ile paylaşılarak katılımcılara bilgilendirme yapılmıştır. Sonrasında araştırma hakkında bilgi almak isteyen katılımcılar için araştırmacının e posta adresi iletişim bilgisi olarak

paylaşmıştır. Anket kullanımından önce, anketin kullanılabilirliği test edilerek geliştirilmiştir. Araştırmacılara çevrimiçi olan platformlar yolu ile ulaşılmıştır. Katılımcılar yanıtlamaları manuel olarak yapmışlardır. Katılımcılar soruları yanıtlamak konusunda gönüllülük esası ile karar vermişlerdir. Katılımcılara teşvik için bir nesne sunulmadan, bilimsel nitelikli bir araştırmaya katılım esaslı olarak ulaşılmıştır. 04.05.2021 ile 26.07.2021 tarihleri arasında veriler toplanmıştır. Ankette yer alan sorular belli bir sıra ile sunulmuştur. Katılımcılar başlangıçta manuel olarak onaylıyorum yazılı kutucuğu işaretledikten sonra devam edebilmişlerdir. Bazı bölümlerde tek soru iken bazı bölümlerde bölüm başına 5-7 madde yer almıştır. Anket toplamda 5 kısımdan oluşturulmuştur. Katılımcılar geri butonunu kullanarak önceki sayfaya dönebilmiş ve yanıtlarını kontrol edebilmişlerdir. Katılımcıların yalnızca bir defa katılım sağlamaları için bilgilendirme yapılmıştır. Verilerin tamamlanma oranı (Katılmayı kabul eden benzersiz ziyaretçilerin/ilk anket sayfası benzersiz ziyaretçilerinin oranı) 1,07 olmuştur (469/436). Kullanıcıların ankete iki kez erişimini engelleyerek tekrar eden girişlerden kaçınıldı. Verilerin analizlerinde yalnızca tüm soruları yanıtlayan katılımcılar dikkate alınmıştır. Kesme puanına anketler açısından gerek duyulmamıştır.

3.3.3. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (CTQ)

CTQ orijinal adıyla “Childhood Trauma Questionnaire (CTQ)” MacPhee ve arkadaşları tarafından oluşturmuş 20 yaştan önceki dönemin istismar ve ihmal yaşantılarını geriye dönük olarak ölçümlemede kullanılan kendini derecelendirme ölçeğidir. Ölçek klinik ve klinik dışı gruplar üzerinde de yürütülebilirken en belirgin olarak dissosiyatif bozukluklar içeren gruplarda da uygulanmaktadır (Aydemir ve Köroğlu, 2012).

Ölçeğin, Şar ve arkadaşları Tarafından yapılan geçerlilik güvenirlik çalışması sonucunda, cinsel, fiziksel, emosyonel (duygusal) istismar ve emosyonel ve fiziksel ihmal olarak çocukluk çağı istismarıyla ilgili olan beş alt boyuttan oluştuğu görülmüştür (Aydemir ve Köroğlu, 2012).

Ölçek toplam 28 madde içermektedir ve bu maddelerden üç tanesi travmanın inkarını değerlendirmektedir. Her bir madde 5’li Likert tipinde (1=hiçbir zaman, 2=nadiren, 3=kimi zaman, 4=sık olarak, 5=çok sık) işaretlenmektedir (Aydemir ve Köroğlu, 2012).

CTQ puanlarının hesaplamasında ilk olarak olumlu anlatımlar içeren maddelerden (2, 5, 7, 13, 19, 26, 28) alınan puanlar ters çevrilir (örneğin, 1 puan 5 puana çevrilir). Olumlu ifade olmasına rağmen minimizasyonla ilgili (10, 16 ve 22) maddelerin puanları sadece travmanın inkârını kontrol eder ve toplam puan üzerinde etki etmez bu nedenle ters çevrilmeden hesaplanır. Minimizasyon puanı hesaplanırken bu maddelerden elde edilen yalnızca 5 puan (en yüksek) cevapları uygun görülür, alınan bu puanların hepsi 1 puan olarak hesaplanır. Sonuç olarak bu kısımda bir minimizasyon puanı 0-3 olarak ifade edilir (Aydemir ve Köroğlu, 2012). Duygusal (emosyonel) istismar madde numaraları 3, 8, 14, 18, 25, fiziksel istismar madde numaraları 9, 11, 12, 15, 17, fiziksel ihmal madde numaraları 1, 2, 4, 6, 26 duygusal (emosyonel) ihmal madde numaraları 5, 7, 13, 19, 28 ve cinsel istismar madde numaraları ise 20, 21, 23, 24, 27 numaralı maddelerle ifade edilmektedir (Aydemir ve Köroğlu, 2012). Bu ölçek sonucunda çocukluk çağı cinsel, fiziksel, emosyonel (duygusal) istismarı ve emosyonel ve fiziksel ihmalini içeren beş alt puan ile bunların tümünden alınan toplam puan üzerinden hesaplanmaktadır (Aydemir ve Köroğlu, 2012). Toplam puanın hesaplanması için beş alt boyut puanlarının toplanması gereklidir. Toplam puan 25-125 iken alt puanlar 5-25 aralığındadır.

Türkçe uyarlaması Şar tarafından yapılan ölçeğin, bütün katılımcılardan oluşan grup için (N=123) cronbach alfa değeri 0,93 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada, her bir sorunun puanı ile o soru dışta tutularak belirlenen ortalama CTQ puanı arasında Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmış madde 4 ($r=0,17$) hariç bütün puanlar 0,30 üzerinde ve çoğu 0,50'nin üstüne çıkmıştır. Yapılan çalışmada ölçeğin iç tutarlılığının yüksek olduğunu bulunmuştur.

Ölçeğin uyarlama çalışmasında analiz sonuçlarına bakıldığında iç tutarlılık katsayısı 0.93, test-yeniden test güvenilirliği 0.90 olarak ortaya çıkarılmıştır. Korelasyon katsayılarına bakıldığında ise fiziksel ve duygusal istismar için 0.90, duygusal ihmal için 0.85, cinsel istismar için 0.75, fiziksel ihmal için 0.77 olarak ortaya çıkarılmıştır.

Yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışması sonucunda ölçeğin Türkçe uyarlamasının uygunluğu görülmüştür. Bu çalışmada yapılan analizler sonucunda ise iç tutarlılık sayısı 0.83 olarak bulunmuş olup yüksek derecede güvenilir olduğu görülmüştür.

3.3.4. Ebeveynlik Rolüne İlişkin Kendilik Algısı Ölçeği

Ölçek, *Mac Phee ve arkadaşları (1986) tarafından*, bireyin ebeveynlik rolü üzerinde yeterlilik hissiyatının derecesini, bu rolden edindiği doyum, rolüne yönelik yatırımı ve diğer yetişkin rolleri ile arasındaki dengenin düzeylerini ölçme hedeflenerek düzenlenmiştir (Aktaran: Güler ve Yetim, 2008). Ölçek Türkçe uyarlama çalışmasını Güler ve Yetim tarafından 2008’de yapılmıştır. Çalışma anne olan kadınlarla yürütülerek ölçeğin Türkiye uyarlamasında geçerli ve güvenilir bir seviyede olduğu görülmüştür.

Ölçek, 22 maddeyi içermektedir. Bu maddeler ise, yeterlilik (6 madde), rol doyumunu (6 madde), yatırım (5 madde) ve rol dengelemesi (5 madde) alt ölçeklerinden oluşmaktadır. İfadelerin her birisinde ‘bana göre kısmen doğru’ veya ‘bana göre gerçekten doğru’ ibarelerinden sadece birini seçmektedir. Ölçekte bulunan sorulara örnek olarak “Bazı ebeveynler nasıl iyi ebeveyn olunacağı konusunda çok fazla oku öte yandan bazı ebeveynler ise ebeveynlik ile ilgili okumaya pek zaman harcamaz.” ifadesi gösterilebilir. İfadelerin her birinde ‘öte yandan’ ibaresiyle bağlanan, katılımcının ebeveynliğini nasıl yürüttüğü ile ilgili olan iki karşıt anlamlı cümle içermektedir. Her bir madde bir fikrin iki ucunu ifade etmektedir. Bu şekilde olan ifadelerin ölçekte olmasının nedeni, sosyal anlamda istenir olabilmeye dayalı yanıtları asgari seviyede göstermektir. Elde edilen puanların en yükseği, o boyut için bireyin ebeveyn rolüne ilişkin kendilik algısını olumlu değerlendirdiğini ifade etmektedir (Güler ve Yetim, 2008).

Bununla birlikte, her bir maddenin dört cevabının puanlaması 1, 2, 4, 5 olarak yapılmaktadır. Ölçekten elde edilen tek bir toplam puan yoktur. Alt boyutları ifade eden maddeler toplanarak o alt boyuta ait madde toplamı bulunmaktadır. Elde edilen puanların düşük olması, o boyutta bireyin ebeveyn rolüne ilişkin kendilik algısını olumlu değerlendirilmediğini, yüksek puanlar ise olumlu değerlendirmeyi ifade etmektedir.

ERKA Ölçeğine ait iç tutarlık katsayısı ve test-tekrar test güvenilirliği hesaplanmış böylelikle testin güvenilirliği analiz edilmiştir. ERKA Ölçeği ‘nin alt ölçeklerinin Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları, Yeterlilik Alt Ölçeği için .68, Rol Doyumu Alt Ölçeği için .65, Yatırım Alt Ölçeği için .65, Rol Dengelemesi Alt Ölçeği için .61’dir. Test için toplam bir Cronbach alfa katsayısı ve iki yarım güvenilirliği hesaplanamaz çünkü teste ait bir toplam puan ifadesi bulunmaz. Ölçeğin güvenilirliği bulunan sonuçlara

bakıldığında yeterli düzeyde olmuştur. Bulunan sonuçlar güvenilirlik değerleri orijinal çalışmada ortaya çıkan analiz sonuçlarına yakındır.

ERKA Ölçeğinin yapı geçerliği ile ilgili sonuçlara ulaşmak için faktör analizi yapılmıştır. Örneklem yeterliliğini değerlendirmek için analiz edilen KMO katsayısı ile faktör analizinin yapılabileceği görülmüştür.

Yapılan analiz sonuçlarına göre rol dengelemesi alt ölçeğinden iki madde (7. ve 15. maddeler), rol doyumunu alt ölçeğinden bir madde (20. madde) ve yatırım alt ölçeğinden bir madde (17. madde) orijinal ölçekteki faktörler içerisinde yer almamıştır. Bu durumun yapıyı bozduğu görülerek bu maddeler çıkarılmış, asıl ölçekte yer aldığı şekilde dört parçalı çözüm seç imlenerek ölçeğin yapısı yeniden analiz edilmiştir. Verilerin analizinde, toplam varyansın %13.28'ini açıklayan birinci bileşen (madde 2, 6, 10, 14, 18, 21) yeterlilik, toplam varyansın %12,80'ini açıklayan ikinci bileşen rol doyumunu (madde 4, 8, 12, 16), toplam varyansın %12.06'sını açıklayan yatırım (1, 5, 9, 13) ve toplam varyansın %11,76'sını açıklayan dördüncü bileşen olarak da rol dengeleme (3, 11, 19, 22) bileşenleri ortaya çıkarılmıştır. Bu dört bileşen toplam varyansın 49.91'ini ifade etmektedir (Güler ve Yetim, 2008).

3.3.5. Demografik Bilgi Formu

Oluşturulan demografik bilgi formunda, yaş, eğitim düzeyi, çalışma durumu, ilk evlenme yaşı, medeni durum, çocuk sayısı, annenin bebeklik döneminde bakımının büyük ölçüde kimde olduğu, daha önce kendisi ile ilgili psikolojik yardım alma, daha önce çocuğu ile ilgili psikolojik yardım alma durumlarına yer verilerek katılımcılar hakkında bilgi edinmek istenmiştir. Katılımcıların yaş değişkeni seçilirken gruplandırma yapılarak 18-35,36-45 ve 45-65 yaş aralıkları analiz esnasında belirlenmiştir. Eğitim düzeyleri ortaokul ve alt kademe mezunu, lise mezunu, lisans ve lisansüstü mezunu olarak kademelendirilmiştir. Katılımcıların çalışma durumları çalışıyor ve çalışmıyor olarak gruplandırılmıştır. İlk evlenme yaşları, 25 yaş ve altı ile 26 ve üstü olarak gruplandırılmış, daha önce evlilik yapmamış bireyler için ayrı bir ifade belirtilmiştir. Medeni durum değişkeninde bekar ve evli olarak gruplandırma yapılmıştır. Çocuk sayısını belirlemek için 1 çocuk, 2 çocuk ve 3 ve daha fazla çocuk ifadeleri hazırlanmıştır. Katılımcıların kendi çocukluk dönemlerinde bakımlarını üstlenen bireylerin belirlenmesinde, anne, annecanne/babacanne, baba, bakıcı vd., kardeş(ler) şeklinde ifadeler oluşturulmuştur. Katılımcıların kendileri ile ilgili ve

çocukları ile ilgili daha önce psikolojik yardım alıp almadıklarını belirlemek için ayrı ayrı sorularak yardım aldım ve yardım almadım ifadeleri ile gruplandırılmıştır.

3.3.6. Bilgilendirilmiş Onam Formu

Çağ üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü tarafından hazırlanan katılımcı onam formu kullanılmıştır. Bu formda araştırmanın amacı, nedeni, süresi ve araştırma bilgilerini içeren bilgilendirme metni yer almaktadır. Onam formu öncelikli olarak gösterilmiş ve onaylıyorum yazılı kutucuğu işaretleyen katılımcılar bir sonraki kısma devam edebilmişlerdir (Ek-D’de yer almaktadır).

3.4. Araştırma Verilerinin Toplanması ve Analizi

3.4.1. Araştırma Verilerinin Toplanması

Araştırmanın verileri öncelikle Google Formlar üzerinden çevrimiçi anketler ile oluşturulmuştur. Ölçeklerin çevrimiçi hazırlanması konusunda daha önce aynı ölçekler kullanılarak yapılan araştırmalar incelenmiştir. Öncelikle araştırma için daha önce belirlenen örneklem grubundan küçük bir grupta deneme yapılarak düzenlenmiştir. Bu grup üzerinden geri dönütler alınarak ölçeklerin çevrimiçi formları düzenlenmiştir. Formu tamamlamayan katılımcıların verileri analizden çıkarılmıştır.

3.4.2. Araştırma Verilerinin Analizi

İlk olarak araştırmaya katılan katılımcılar arasından formları tamamlayamayan katılımcıların verileri analizden çıkartılmıştır. Bu şekilde 469 katılımcıdan yanlış ya da eksik yanıtlandırmadan dolayı 33 katılımcının verileri çıkartılmış ve analizler 436 katılımcı üzerinden oluşturulmuştur.

Araştırmada toplanan verilerin analizinde veriler bilgisayar sisteminde IBM SPSS 25 programı kullanılarak yapılmıştır. Katılımcıların demografik değişkenlerine göre frekans tabloları oluşturulmuştur. Tablolarda analizler açısından kolaylık oluşturmak için bazı demografik değişkenler yeniden gruplandırılmıştır.

Normallik varsayımı değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerlerinin-1.5 ile +1.5 aralığında olduğu durumlarda kabul edilmiştir. Ayrıca histogram grafikleri de incelenmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Duygusal istismar, fiziksek istismar, fiziksel ihmal, duygusal ihmal, cinsel istismar, CTQ toplam puanları ile demografik değişkenler arasındaki ilişki incelenmiştir. Aynı şekilde ERKA (Ebeveynlik Rolüne Ait Kendilik Algısı Ölçeği) ölçeğinin alt boyutlarına ait puanlar ile demografik değişkenler arasındaki ilişkiler analiz edilmiştir. Bu analizlerde normal dağılım gösteren değişkenlerin ortalamaları açısından gruplara göre farklılık gösterip göstermediği iki grup mevcut ise bağımsız gruplar t testi, ikiden fazla grup mevcut ise ANOVA ve Brown-Forsythe ile incelenmiş olup Ort±SS gösterimi ile ortalama ve standart sapmalar gruplara göre yazılmıştır. Normal dağılım göstermeyen değişkenlerin meydanları açısından gruplara göre farklılık gösterip göstermediği iki grup mevcut ise Mann Whitney U testi ve ikiden fazla grup mevcut ise Kruskal Wallis ile incelenmiştir. Gösterim olarak medyan ve çeyrekliklerden yararlanılmıştır (Medyan (1.Çeyreklik-3.Çeyreklik) şeklinde gösterilmiştir) (Field, 2013).

Nümerik değişkenler arasındaki korelasyonun incelenmesi için normal dağılım göstermeleri durumunda Pearson Korelasyon, aksi durumda ise Spearman Korelasyon Analizi kullanılmıştır (Field,2013). ERKA ölçekleri bağımlı değişken kabul edilerek CTQ ve alt ölçeklerinin ERKA ölçeklerine etkisi çok değişkenli lineer regresyon analizi ile incelenmiştir.

4. BULGULAR

Verilerin analizinde IBM SPSS 25 programı kullanılmıştır. Ölçeklere ait güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Katılımcılar ve yanıtlara ait tanımlayıcı istatistik bilgileri verilerek, demografik bilgiler ile ölçekler arası korelasyonlar verilmiştir. İlerleyen bölümde ERKA ölçekleri bağımlı değişken kabul edilerek CTQ ve alt ölçeklerinin ERKA ölçeklerine etkisi çok değişkenli lineer regresyon analizi ile incelenmiştir.

Güvenirlik Analizi

Ölçeklere ait güvenilirlik analizine ilişkin sayısal veriler (Cronbach's Alfa ve Madde Sayısı) Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1

CTQ ve Alt Ölçeklerin Güvenirlik Analizi

	Cronbach's Alfa	Madde Sayısı
CTQ Total	,847	28
Duygusal İstismar	,826	5
Alt Ölçeği		
Fiziksel İstismar Alt		
Ölçeği	,879	5
Fiziksel İhmal Alt	,561	5
Ölçeği		
Duygusal İhmal Alt	,885	5
Ölçeği		
Cinsel İstismar Alt	,912	5
Ölçeği		

CTQ: Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği

CTQ ölçeğinin güvenilirlik analizine bakıldığında Cronbach's Alfa değerine göre yüksek derecede güvenilir bulunmuştur. Duygusal istismar alt ölçeğinin güvenilirlik analizine bakıldığında Cronbach's Alfa değerine göre yüksek derecede güvenilir bulunmuştur. Fiziksel istismar alt ölçeğinin güvenilirlik analizine bakıldığında Cronbach's Alfa değerine göre yüksek derecede güvenilir bulunmuştur. Fiziksel İhmal alt ölçeğinin güvenilirlik analizine bakıldığında Cronbach's Alfa değerine göre düşük derecede güvenilir bulunmuştur. (Not: Bu alt ölçeğe ait cronbach değeri ana makalede

belirtilmemiştir.) Duygusal İhmal alt ölçeğinin güvenirlik analizine bakıldığında Cronbach's Alfa değerine göre yüksek derecede güvenilir bulunmuştur. Cinsel istismar alt ölçeğinin güvenirlik analizine bakıldığında Cronbach's Alfa değerine göre yüksek derecede güvenilir bulunmuştur.

Ebeveynlik Rolüne İlişkin Kendilik Algısı Alt Ölçeklerinin Güvenirlik Analizi

ERKA için faktör analizi yapılamadığından güvenirlik analizi için ana makaledeki değerlere bakılmıştır.

ERKA ölçeğinin madde/değişken değerlerinin tutarlılığı için KMO istatistiğinden yararlanılmıştır. Geçerlilik analizine göre KMO değeri 0.74 bulunması sebebiyle örneklem yeterli bulunmuştur. Açıklanan varyans ise %49,9'dur. KMO istatistiğinin aralıkları ŞEKİL1'de verilmiştir.

Ölçüt	Açıklama
$1,00 \leq KMO \leq 0,90$	Mükemmel
$0,90 \leq KMO \leq 0,80$	Iyi
$0,80 \leq KMO \leq 0,70$	Orta düzey
$0,70 \leq KMO \leq 0,60$	Zayıf
$0,60 \leq KMO \leq 0,50$	Kötü

Şekil 1: KMO Ölçütün Aralıklarını İçeren Değerler

Güvenirlik analizine göre yeterlilik ölçeği için 0.68; rol doyumu 0.65; yatırım 0.65; rol dengeleme 0.61 bulunmuştur.

Tanımlayıcı İstatistik Bilgileri

Katılımcıların demografik verileri (yaş, medeni durum, çalışma durumu, eğitim düzeyi, çocuk sayısı, kendi ile ilgili psikolojik yardım alma, kendi çocuğu ile ilgili psikolojik yardım alma, katılımcıların çocukluk dönemlerinde bakımlarını üstlenen kişi, ilk evlenme yaşı) Tablo2'de sunulmuştur.

Tablo 2*Katılımcıların Demografik Bilgilerine Ait Veriler*

		Frekans	Yüzde (%)
Yaş	18-35	193	44,3
	36-45	133	30,5
	46-65	110	25,2
Medeni durum*	Bekâr	52	11,9
	Evli	384	88,1
Çalışma durumu	Çalışıyor	258	59,2
	Çalışmıyor	178	40,8
Eğitim Düzeyi	Ortaokul ve altı	32	7,3
	Lise	84	19,3
	Okur-yazar	1	,2
	Lisans	251	57,6
	Lisansüstü	69	15,8
Çocuk Sayısı	1	187	42,9
	2	186	42,7
	3	63	14,4
Kendi ile İlgili Psikolojik Yardım Alma Durumları	Evet	181	41,5
	Hayır	255	58,5
Kendi Çocuğu ile İlgili Psikolojik Yardım Alma Durumları	Evet	127	29,1
	Hayır	309	70,9
Katılımcıların Çocukluk Döneminde Bakımını Üstlenen Kişi	Anne/Baba	321	73,6
	Anneanne/Babaanne	60	13,8
	Bakıcı ve diğ.	55	12,6
Katılımcıların İlk Evlenme Yaşı	Hiç evlenmedim	7	1,6
	25 ve altı	277	63,5
	26 ve üstü	152	34,9

*Bekar olduğunu belirten katılımcılar arasında boşandığını belirten 40 kişi, daha önce evlilik yapmadığını belirten 7 kişi, medeni halinin dul olduğunu belirten 5 kişi bulunmaktadır. **Analizlerin istatistiksel bakımdan daha anlamlı sonuçlar elde edilmesi için gruplamalar yeniden düzenlenerek tablodaki şekle dönüştürülmüştür.

Katılımcı kadınların yaş aralıklarına göre dağılımlarına bakılmıştır. Katılımcı kadınlar arasında 18 ila 35 yaş aralığında bulunan 193 (%44,3) kişi, 36 ila 45 yaş aralığında 133 (%30,5) kişi, 46 ila 65 yaş aralığında ise 110 (%25,2) kişi bulunmaktadır. Katılımcılar arasında 18 -35 yaş aralığında yoğunluk olduğu görülmüştür. Katılımcılar arasında eğitim düzeylerine göre dağılımları incelenmiştir. Bu dağılıma göre Ortaokul ve altı mezuniyeti olan 32 (%7,3) kişi, lise mezuniyeti olan 84 (19,3) kişi, okur yazar durumunda olan 1 (%0,2) kişi, lisans mezuniyeti olan 251 (%57,6) kişi, lisansüstü mezuniyeti olan 69 (%15,8) kişi bulunmaktadır. Verilere bakıldığında katılımcılar arasında yoğunluğun lisans mezuniyeti olan katılımcılardan oluştuğu görülmüştür. Katılımcıların çalışma durumlarına göre dağılımları incelenmiştir. Bu dağılıma göre katılımcılar arasında bir işte çalışıyor olan 258 (%59,2) kişi, bir işte çalışmıyor olan 178 (%40,8) kişi bulunmaktadır. Katılımcılar arasında çocuk sayısına göre dağılımları incelenmiştir. Bu dağılıma göre tek çocuk sahibi olan 187 (%42,9) kişi, iki çocuk sahibi olan 186 (%42,7) kişi, üç ya da daha fazla çocuk sahibi olan 63 (%14,4) kişi bulunmaktadır. Katılımcılar arasında kendi ile ilgili psikolojik yardım alma durumlarına göre dağılımları incelenmiştir. Bu dağılıma göre yardım aldığını işaretleyen 181 (%41,5), kendisi ile ilgili yardım almayan 255 (%58,5) katılımcı bulunmaktadır. Katılımcılar arasında çocuğu ile ilgili psikolojik yardım alma durumlarına göre dağılımları incelenmiştir. Bu dağılıma göre çocuğu ile ilgili yardım alan 127 (%29,1) kişi, çocuğu ile ilgili yardım almayan 309 (70,9) kişi bulunmaktadır. Katılımcılar arasında çocukluk döneminde kendi bakımlarını üstelen kişiye göre dağılımları incelenmiştir. Bu dağılıma göre çocukluk döneminde anne ya da babadan bakım alan 321 (%73,6) kişi, anneye ya da babaanneden bakım alan 60 (%13,8) kişi, bakıcı ya da diğerlerinden (kardeş vs.) bakım alan 55 (%12,6) kişi bulunmaktadır. Katılımcıların çoğunluğu çocukluk dönemlerinde anne ya da babadan bakım aldığını belirtmişlerdir. Katılımcılar arasında medeni hal durumlarına göre dağılımları incelenmiştir. Dağılıma göre bekar olduğunu belirten 52 (%11,9) kişi, evli olduğunu belirten 384 (%88,1) kişi bulunmaktadır. Katılımcılar arasında ilk evlilik yaşlarına göre dağılımları incelenmiştir. Dağılıma göre daha önce evlilik yapmadığını belirten 7 (%1,6) kişi, ilk evlilik yaşını 25 yaş ve altı olarak belirten 277 (%63,5) kişi, 26 yaş ve üstü olarak belirten 152 (%34,9) kişi bulunmaktadır.

Katılımcılara ait yaş değişkeni ile ölçekler arasındaki alt boyutları inceleyen veri analizine ait sayısal bilgiler Tablo3'te verilmiştir.

Tablo 3*Yaş Demografik Değişkeni ve Ölçekler /Alt Boyutları Arasındaki İlişki*

Değişkenler	Yaş	M(1.Ç-3.Ç) /Ort±SS	İstatistik
İstismar	18-35	7(5-10)	H=5.04
	36-45	7(5-10.5)	p=0.08
	46-65	6(5-9)	
İstismar	18-35	5(5-6)	H=4.04
	36-45	5(5-6.5)	p=0.13
	46-65	5(5-6)	
İhmal	18-35	7(5-9)	H=0.72
	36-45	6(5-9)	p=0.70
	46-65	7(5-9)	
İhmal	18-35	11.23±4.45	F=0.69
	36-45	11.67±5.08	p=0.50
	46-65	10.98±4.53	
İstismar	18-35	5(5-8)	H=0.41
	36-45	5(5-7)	p=0.82
	46-65	5(5-7)	
CTQ Total	18-35	47(42-55)	H=2.08
	36-45	47(41,5-57)	p=0.35
	46-65	46(41-53)	
Rol Doyumu	18-35	7(7-8)	H=1.68
	36-45	8(7-8)	p=0.43
	46-65	7(7-8)	
Yeterlilik	18-35	10(9-12)	H=1.17
	36-45	10(8,5-12)	p=0.56
	46-65	10(9-11)	
Yatırım	18-35	7.44±2.64	F=0.42
	36-45	7.61±2.77	P=0.66
	46-65	7.30±2.53	
Dengeleme	18-35	9(8-9)	H=3.35
	36-45	8(8-10)	p=0.19
	46-65	8(8-9)	

Ölçek ortalamalarına veya medyanlarına göre yaş grupları arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Katılımcılara ait eğitim değişkeni ile ölçekler ve alt boyutlarına ait ilişkisel analiz sonuçları sayısal verileri Tablo4'te verilmiştir.

Tablo 4*Eğitim Demografik Değişkeni ve Ölçekler/ Alt Boyutları Arasındaki İlişki*

Değişkenler	Eğitim	M(1.Ç-3.Ç) /Ort±SS	İstatistik
Duygusal İstismar	Ortaokul ve altı	6(5-8)	H=5.11
	Lise	7(5-9)	p=0.16
	Lisans	7(5-10)	
	Lisansüstü	8(5-13)	
Fiziksel İstismar	Ortaokul ve altı	5(5-7)	H=0.33
	Lise	5(5-6)	p=0.96
	Lisans	5(5-6)	
	Lisansüstü	5(5-6)	
Fiziksel İhmal	Ortaokul ve altı	8.5(6.25-10)	H=34.36
	Lise	8(6-10)	p<0.001
	Lisans	6(5-8)	
	Lisansüstü	6(5-8)	
Duygusal İhmal	Ortaokul ve altı	12±4.36	F=1.02
	Lise	11.92±4.02	p=0.38
	Lisans	11.11±4.90	
	Lisansüstü	10.93±4.63	
Cinsel İstismar	Ortaokul ve altı	5(5-6.75)	H=7.83
	Lise	6(5-8)	p=0.051
	Lisans	5(5-7)	
	Lisansüstü	5(5-8)	
CTQ Total	Ortaokul ve altı	48.5(44-53.75)	H=7.03
	Lise	50(44.25-	p=0.07
	Lisans	55.75)	
	Lisansüstü	46(41-54) 47(40-61)	
Rol Doyumu	Ortaokul ve altı	6.75±1.32	F=3.26
	Lise	7.62±1.33	p=0.02
	Lisans	7.48±1.39	
	Lisansüstü	7.51±1.40	
Yeterlilik	Ortaokul ve altı	10(9.25-11.75)	H=5.57
	Lise	10(9-12)	p=0.14
	Lisans	10(9-11)	
	Lisansüstü	10(9-13)	
Yatırım	Ortaokul ve altı	8(6.25-9)	H=7.16
	Lise	8(6-9)	p=0.07
	Lisans	7(5-9)	
	Lisansüstü	7(5-9)	
Rol Dengeleme	Ortaokul ve altı	8.50(8-10)	H=2.99
	Lise	8(8-9)	p=0.39
	Lisans	8(8-9)	
	Lisansüstü	9(8-10)	

Fiziksel ihmal medyanına göre eğitim durumları arasında anlamlı farklılık vardır($p<0.001$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek için ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Buna göre lisansüstü mezunları ile lise mezunları arasında($p<0.001$); orta okul ve daha düşük eğitim seviyesindeki bireyler

arasında($p=0.002$) anlamlı farklılık vardır. Lisansüstü eğitim seviyesindeki bireylerin fiziksel ihmal puanları lise ve ortaokul ve daha düşük eğitim seviyesindeki bireylerden daha düşüktür. Lisans mezunları ile lise mezunları arasında($p<0.001$); ortaokul mezunları arasında($p=0.003$) anlamlı farklılık vardır. Lisans mezunlarının fiziksel ihmal puanları lise ve ortaokul mezunlarından daha düşüktür.

Rol doyumu ortalamalarına göre eğitim grupları arasında anlamlı farklılık vardır($p=0.02$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için Post-Hoc (Scheffe) testi yapılmıştır. Buna göre ortaokul mezunları ile lise mezunları arasında($p=0.03$); lisans mezunları arasında ($p=0.047$) anlamlı farklılık vardır. Ortaokul mezunlarının Rol Doyumu ortalamaları lise ve lisans mezunlarından daha düşüktür.

Diğer ölçeklerin ortalama veya medyanlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Katılımcıların çalışma durumları ve ölçekler ile alt boyutları arasındaki ilişkiye ait sayısal veriler Tablo5'te verilmiştir.

Tablo 5*Çalışma Durumu Demografik Değişkeni ve Ölçekler/Alt Boyutları Arasındaki İlişki*

Değişkenler	Çalışma Durumu	M(1.Ç-3.Ç) /Ort±SS	İstatistik
Duygusal İstismar	Çalışıyor	7(5-10)	U=22598.5
	Çalışmıyor	7(5-9.25)	Z=-0.29 p=0.77
Fiziksel İstismar	Çalışıyor	5(5-6)	U=21676.5
	Çalışmıyor	5(5-6)	Z=-1.22 p=0.22
Fiziksel İhmal	Çalışıyor	6(5-8)	U=18578
	Çalışmıyor	7(5-9)	Z=-3.48 p=0.001
Duygusal İhmal	Çalışıyor	10.87±4.73	t=-2.34
	Çalışmıyor	11.93±4.50	p=0.02
Cinsel İstismar	Çalışıyor	5(5-8)	U=21898.5
	Çalışmıyor	5(5-7)	Z=-0.92 p=0.36
CTQ Total	Çalışıyor	47(41-55)	U=21337
	Çalışmıyor	48(42.75-56)	Z=-1.26 p=0.21
Rol Doyumu	Çalışıyor	7.44±1.31	t=-0.38
	Çalışmıyor	7.49±1.50	p=0.71
Yeterlilik	Çalışıyor	10.44±2.77	t=0.24
	Çalışmıyor	10.38±2.54	p=0.81
Yatırım	Çalışıyor	7.26±2.74	t=-1.89
	Çalışmıyor	7.74±2.50	p=0.06
Rol Dengeleme	Çalışıyor	8(8-10)	U=22361.5
	Çalışmıyor	8(8-9)	Z=-0.49 p=0.63

Fiziksel ihmal medyanına göre çalışma durumları arasında anlamlı farklılık vardır ($p=0.001$). Çalışmayan bireylerin fiziksel ihmal puanları çalışanlardan daha yüksektir.

Duygusal ihmal ortalamalarına göre çalışma durumları arasında anlamlı farklılık vardır ($p=0.02$). Çalışmayan bireylerin duygusal ihmal ortalamaları çalışanlardan daha fazladır.

Diğer ölçeklerin ortalama veya medyanlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Katılımcıların çocuk sayısı değişkeni ile ölçekler ve alt boyutları arasındaki ilişkiye ait sayısal veriler Tablo6’da verilmiştir.

Tablo 6

Çocuk Sayısı Demografik Değişkeni ve Ölçekler/Alt Boyutları Arasındaki İlişki

Değişkenler	Çocuk sayısı	M(1.Ç-3.Ç) /Ort±SS	İstatistik
Duygusal İstismar	1	8(5-10)	H=13.43
	2	6(5-9)	p=0.001
	3 ve üzeri	8(5-11)	
Fiziksel İstismar	1	5(5-6)	H=3.94
	2	5(5-6)	p=0.14
	3 ve üzeri	5(5-8)	
Fiziksel İhmal	1	6.97±2.45	F=3.40
	2	7.44±2.62	p=0.03
	3 ve üzeri	7.89±2.82	
Duygusal İhmal	1	11.30±4.68	F=0.38
	2	11.15±4.58	p=0.68
	3 ve üzeri	11.75±4.93	
Cinsel İstismar	1	5(5-8)	H=0.60
	2	5(5-7)	p=0.74
	3 ve üzeri	5(5-7)	
CTQ Total	1	47(42-55)	H=2.35
	2	46(41-54)	p=0.31
	3 ve üzeri	49(43-58)	
Rol Doyumu	1	7.32±1.35	F=1.63
	2	7.56±1.31	p=0.20
	3 ve üzeri	7.57±1.67	
Yeterlilik	1	10.46±2.62	F=0.27
	2	10.31±2.56	p=0.76
	3 ve üzeri	10.57±3.17	
Yatırım	1	7.47±2.65	F=1.96
	2	7.25±2.49	p=0.14
	3 ve üzeri	8.02±3.05	
Rol Dengeleme	1	8(8-10)	H=3.37
	2	8(8-9)	p=0.19
	3 ve üzeri	9(8-10)	

Duygusal istismar medyanına göre sahip olunan çocuk sayıları arasında anlamlı farklılık vardır($p=0.001$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için ikili karşılaştırma yapılmıştır. Buna göre 2 çocuğu olan bireyler ile tek çocuğu olan bireyler arasında($p=0.003$); 3 ve daha fazla çocuğu olan bireyler arasında ($p=0.02$) anlamlı farklılık vardır. 2 çocuğu olan bireylerin duygusal istismar puanları tek çocuğu olan ve 3 veya daha fazla çocuğu olan bireylerden daha düşüktür.

Fiziksel ihmal ortalamalarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık vardır($p=0.03$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için Post-Hoc (Gabriel) testi yapılmıştır. Buna göre tek çocuğu olan bireyler ile 3 veya daha fazla çocuğu olan bireyler arasında anlamlı farklılık vardır($p=0.04$). Üç veya daha fazla çocuğu olan bireylerin fiziksel ihmal puanları tek çocuk sahiplerinden daha fazladır.

Diğer ölçeklerin ortalama veya medyanlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Katılımcıların çocukluk dönemlerinde bakımlarını üstlenen kişilere göre ölçekler ve alt boyutları arasındaki ilişkiye ait sayısal veriler Tablo7'de sunulmuştur.

Tablo 7

Çocukluk Döneminde Bakım Üstlenen Kişi Demografik Değişkeni ve Ölçekler (CTQ ve ERKA Ölçeği) Alt Boyutları Arasındaki İlişki

Değişkenler	Bakım Üstlenen Kişi	M(1.Ç-3.Ç) /Ort±SS	İstatistik
Duygusal İstismar	Anne/Baba	7(5-10)	H=0.91
	Anneanne/Babaann	6(5-10)	p=0.64
	e Bakıcı ve Diğerleri	7(5-10)	
Fiziksel İstismar	Anne/Baba	5(5-6)	H=3.75
	Anneanne/Babaann	5(5-5.75)	p=0.15
	e Bakıcı ve Diğerleri	5(5-5)	
Fiziksel İhmal	Anne/Baba	6(5-9)	H=8.25
	Anneanne/Babaann	7(5-9.75)	p=0.02
	e Bakıcı ve Diğerleri	7(6-9)	
Duygusal İhmal	Anne/Baba	11.23±4.88	Brown-Forsythe=0.16 p=0.85
	Anneanne/Babaann	11.47±4.41	
	e Bakıcı ve Diğerleri	11.51±3.60	
Cinsel İstismar	Anne/Baba	5(5-7.5)	H=0.12
	Anneanne/Babaann	5(5-7)	p=0.94
	e Bakıcı ve Diğerleri	5(5-7)	
CTQ Total	Anne/Baba	47(41-55.5)	H=0.51
	Anneanne/Babaann	47.5(43-53.75)	p=0.78
	e Bakıcı ve Diğerleri	48(43-54)	
Rol Doyumu	Anne/Baba	7.51±1.44	F=1.82
	Anneanne/Babaann	7.48±1.35	p=0.16
	e Bakıcı ve Diğerleri	7.13±1.06	
Yeterlilik	Anne/Baba	10(9-12)	H=1.55
	Anneanne/Babaann	10(10-11)	p=0.46
	e Bakıcı ve Diğerleri	10(9-12)	
Yatırım	Anne/Baba	7.42±2.74	F=0.10
	Anneanne/Babaann	7.53±2.61	p=0.91
	e Bakıcı ve Diğerleri	7.56±2.19	
Rol Dengeleme	Anne/Baba	8(8-10)	H=0.01
	Anneanne/Babaann	8(8-9)	p=0.99
	e Bakıcı ve Diğerleri	9(8-10)	

Fiziksel ihmal medyanına göre gruplar arasında anlamlı ilişki görülse de Bonferroni düzeltmesi ile gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı anlaşılmıştır.

Diğer ölçeklerin ortalama veya medyanlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Katılımcıların psikolojik yardım alma durumlarına göre ölçekler ve alt boyutları arasındaki ilişkiye ait sayısal veriler Tablo8’de sunulmuştur.

Tablo 8

Psikolojik Yardım Alma Demografik Değişkeni ve Ölçekler (CTQ ve ERKA) Alt Boyutları Arasındaki İlişki

Değişkenler	Psikolojik yardım	M(1.Ç-3.Ç) /Ort±SS	İstatistik
Duygusal İstismar	Evet	8(5-11)	U=17743.5
	Hayır	6(5-9)	Z=-4.21 p<0.001
Fiziksel İstismar	Evet	5(5-7)	U=20458.5
	Hayır	5(5-6)	Z=-2.49 p=0.01
Fiziksel İhmal	Evet	7(5-9)	U=19402
	Hayır	6(5-9)	Z=-2.91 p=0.004
Duygusal İhmal	Evet	12.50±4.67	t=4.64
	Hayır	10.45±4.48	p<0.001
Cinsel İstismar	Evet	5(5-9)	U=20231
	Hayır	5(5-7)	Z=-2.45 p=0.01
CTQ Total	Evet	51(44-58.5)	U=16865
	Hayır	45(40-51)	Z=-4.80 p<0.001
Rol Doyumu	Evet	7.57±1.52	t=1.43
	Hayır	7.38±1.28	p=0.15
Yeterlilik	Evet	10(9-12)	U=18061.5
	Hayır	10(9-11)	Z=-3.93 p<0.001
Yatırım	Evet	8.04±2.72	t=3.94
	Hayır	7.04±2.53	p<0.001
Rol Dengeleme	Evet	9(8-10)	U=20231.5
	Hayır	8(8-9)	Z=-2.29 p=0.02

CTQ total ve tüm alt ölçekleri açısından gruplar arasında anlamlı farklılık vardır. Daha önce kendisi için psikolojik yardım almış bireylerin CTQ total ve alt ölçek puanları daha önce psikolojik yardım almamış bireylerden daha fazladır.

Yeterlilik, Yatırım ve Rol dengeleme açısından gruplar arasında anlamlı farklılık vardır. Daha önce psikolojik yardım almış bireylerin yeterlilik, yatırım ve rol dengeleme puanları destek almayan bireylerden daha fazladır.

Katılımcıların kendi çocuğu ile ilgili psikolojik yardım alıp almama durumlarına göre ölçekler ve alt boyutları arasındaki ilişkiye ait sayısal veriler Tablo9'da sunulmuştur.

Tablo 9

Çocuğu ile İlgili Psikolojik Yardım Alma Demografik Değişkeni ve Ölçekler (CTQ ve ERKA) Alt Boyutları Arasındaki İlişki

Değişkenler	Çocuk Psikolojik yardım	M(1.Ç-3.Ç)/Ort±SS	İstatistik
Duygusal İstismar	Evet	7(5-10)	U=18224. Z=-1.20 p=0.23
	Hayır	7(5-10)	
Fiziksel İstismar	Evet	5(5-6)	U=19370 Z=-0.26 p=0.80
	Hayır	5(5-6)	
Fiziksel İhmal	Evet	7.26±2.54	t=-0.22 p=0.83
	Hayır	7.32±2.62	
Duygusal İhmal	Evet	11.59±4.98	t=0.83 p=0.41
	Hayır	11.18±4.54	
Cinsel İstismar	Evet	5(5-7)	U=19451 Z=-0.16 p=0.87
	Hayır	5(5-7)	
CTQ Total	Evet	47(43-57)	U=18803 Z=-0.69 p=0.49
	Hayır	47(41-55)	
Rol Doyumu	Evet	7.64±1.64	t=1.56 p=0.12
	Hayır	7.39±1.27	
Yeterlilik	Evet	10.65±2.95	t=1.20 p=0.23
	Hayır	10.31±2.56	
Yatırım	Evet	7.69±2.81	t=1.21 p=0.23
	Hayır	7.69±2.81	
Rol Dengeleme	Evet	8(8-10)	U=19610 Z=-0.01 p=0.99
	Hayır	8(8-9)	

Ölçeklerin ortalama veya medyanlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Katılımcıların evlendiklerindeki yaşlarına göre ölçekler ve alt boyutları arasındaki ilişkiye ait sayısal veriler Tablo10'de sunulmuştur.

Tablo 10

Ebeveynin Evlenme Yaşı Demografik Değişkeni ve Ölçekler (CTQ ve ERKA) Alt Boyutları Arasındaki İlişki

Değişkenler	Evlenme Yaşı	M(1.Ç-3.Ç)/Ort±SS	İstatistik
Duygusal İstismar	25 ve altı	7(5-10)	U=19983
	26 ve üstü	6.5(5-10)	Z=-0.89 p=0.37
Fiziksel İstismar	25 ve altı	5(5-6)	U=18404.5
	26 ve üstü	5(5-5)	Z=-2.66 p=0.01
Fiziksel İhmal	25 ve altı	7.75±2.62	t=5.39
	26 ve üstü	6.47±2.22	p<0.001
Duygusal İhmal	25 ve altı	11.86±4.42	t=3.50
	26 ve üstü	10.24±4.84	p=0.001
Cinsel İstismar	25 ve altı	5(5-7)	U=19856.5
	26 ve üstü	5(5-7)	Z=-1.09 p=0.28
CTQ Total	25 ve altı	48(43-56)	U=17177
	26 ve üstü	45(40-54)	Z=-3.16 p=0.002
Rol Doyumu	25 ve altı	7(7-8)	U=20716.5
	26 ve üstü	7(7-8)	Z=-0.28 p=0.78
Yeterlilik	25 ve altı	10.52±2.67	t=1.15
	26 ve üstü	10.21±2.57	p=0.25
Yatırım	25 ve altı	7.73±2.57	t=2.97
	26 ve üstü	6.95±2.68	p=0.003
Rol Dengeleme	25 ve altı	9(8-10)	U=18407.5
	26 ve üstü	8(8-9)	Z=-2.25 p=0.02

Fiziksel istismar, CTQ total ve rol dengeleme medyanlarına göre evlilik yaşı grupları arasında anlamlı farklılık vardır (p=0.01; p0.002;0.02). 25 ve daha küçük yaşta evlenen bireylerin fiziksel istismar, CTQ ve rol dengeleme puanları 26 yaş ve üstü evlenen bireylerden daha fazladır.

Fiziksel ihmal, duygusal ihmal, yatırım ortalamalarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık vardır ($p<0.001$; $p=0.001;0.003$). 25 ve daha küçük yaşta evlenen bireylerin fiziksel ihmal, duygusal ihmal ve yatırım puanları 26 yaş ve üstü evlenen bireylerden daha fazladır.

Katılımcıların medeni durum değişkenlerine göre ölçekler ve alt boyutları arasındaki ilişkiye ait sayısal veriler Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11

Ebeveynin Medeni Durum Demografik Değişkeni ve Ölçekler (CTQ ve ERKA) Alt Boyutları Arasındaki İlişki

Değişkenler	Medeni Hal	M(1.Ç-3.Ç) /Ort±SS	İstatistik
Duygusal İstismar	Bekar	7(6-10)	U=7365
	Evli	7(5-10)	Z=-1.66 p=0.10
Fiziksel İstismar	Bekar	5(5-7)	U=7733.5
	Evli	5(5-6)	Z=-1.42 p=0.16
Fiziksel İhmal	Bekar	7.49±2.74	t=0.53
	Evli	7.28±2.54	p=0.60
Duygusal İhmal	Bekar	11.49±4.57	t=0.31
	Evli	11.26±4.64	p=0.76
Cinsel İstismar	Bekar	7(5-10)	U=6912
	Evli	5(5-7)	Z=-2.46 p=0.01
CTQ Total	Bekar	48(45-56)	U=7701.5
	Evli	47(42-55)	Z=-1.19 p=0.23
Rol Doyumu	Bekar	7(6-8)	U=8163
	Evli	7(7-8)	Z=-0.63 p=0.53
Yeterlilik	Bekar	10(9-12)	U=8334
	Evli	10(9-12)	Z=-0.40 p=0.69
Yatırım	Bekar	7(6-8)	U=8590.5
	Evli	7(6-9)	Z=-0.06 p=0.95
Rol Dengeleme	Bekar	8(8-9)	U=7936
	Evli	8(8-9)	Z=-0.94 p=0.35

Cinsel istismar medyanına göre gruplar arasında anlamlı farklılık vardır($p=0.01$). Bekar bireylerin cinsel istismar puanları evli bireylerden daha fazladır.

Ölçekler arasındaki korelasyon analizlerinin (Spearman korelasyon, Pearson Korelasyon) sonuçlarına yönelik sayılar veriler Tablo12’de sunulmuştur.

Tablo 12

Ölçekler Arasındaki Korelasyonlar

Değişkenler	Rol Doymu	Yeterlilik	Yatırım	Rol Dengeleme
Duygusal İstismar	0.44^*	0.70^*	0.63^*	0.56
	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001
Fiziksel İstismar	0.22^*	0.39^*	0.50^*	0.41^*
	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001
Fiziksel İhmal	0.08^*	0.58^*	0.63^*	0.25^*
	=-0.12	<0.001	<0.001	<0.001
Duygusal İhmal	= 0.08^*	0.52^*	0.89^*	0.45
	=-0.1	<0.001	<0.001	<0.001
Cinsel İstismar	0.05^*	0.36^*	0.33^*	0.26^*
	=-0.30	<0.001	<0.001	<0.001
CTQ Total	0.20	0.72	0.80^*	0.58^*
	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001

Spearman Korelasyon, *Pearson Korelasyon

Duygusal istismar ile rol doymu arasında **pozitif yönlü orta şiddetli** bir ilişki vardır. Duygusal istismar ile yeterlilik arasında **pozitif yönlü yüksek şiddetli** bir ilişki vardır. Duygusal istismar ile yatırım arasında **pozitif yönlü yüksek şiddetli** bir ilişki vardır. Duygusal istismar ile rol dengeleme arasında **pozitif yönlü orta şiddetli** bir ilişki vardır. Fiziksel istismar ile rol doymu ve yeterlilik arasında **pozitif yönlü zayıf**; Fiziksel istismar ile yatırım ve rol dengeleme arasında **pozitif yönlü orta şiddetli** bir ilişki vardır. Fiziksel ihmal ile yeterlilik arasında **pozitif yönlü orta şiddetli**; yatırım ile **pozitif yönlü yüksek şiddetli**, rol dengeleme ile **pozitif yönlü zayıf** bir ilişki vardır. Duygusal ihmal ile yeterlilik ve rol dengeleme arasında **pozitif yönlü orta şiddetli**; yatırım ile **pozitif yönlü çok yüksek dereceli** bir ilişki vardır. Cinsel istismar ile yeterlilik, yatırım, rol dengeleme

arasında *pozitif yönlü orta dereceli* bir ilişki vardır. CTQ ile rol doyumu arasında *pozitif yönlü zayıf*; yeterlilik ve yatırım ile arasında *pozitif yönlü yüksek*; rol dengeleme ile arasında *pozitif yönlü orta şiddetli* bir ilişki vardır.

REGRESYON ANALİZİ

Çocukluk dönemi olumsuz yaşantıların ebeveynlik rolünde kendilik algısı ile ilişkinin irdelenmesi adına anne olan kadınlar ile araştırma yapılmıştır. Bu çalışmada çocukluk dönemi olumsuz yaşantılarının ebeveynlik rolünde kendilik algısına katkısının ne olduğu incelenmiştir. Uygun yanıtların edinilmesi için ERKA ve CTQ ölçeklerinin güvenilirlik analizleri irdelenerek amaca uygunluğu belirlenmiştir. Bu kısımda konunun detaylı incelenmesi için ERKA ölçekleri bağımlı değişken seçilerek bağımsız değişkenlerin (CTQ ve alt ölçekleri) ERKA ölçeklerine etkisi araştırılmıştır. Çok değişkenli lineer regresyon analizini gerçekleştirmek için gerekli tüm varsayımlar sağlanmıştır.

Not: Bazı ERKA ölçekleri ile CTQ ölçekleri arasında regresyon anlamlı olmaması ve uyum sorunu sebebiyle bakılmamıştır.

ERKA ölçeğindeki rol doyumu alt ölçeği ile korelasyon analizinde anlamlı sonuçlar elde edilen fiziksel istismar ve duygusal istismar puanları regresyon analizine dahil edilerek rol doyumu üzerindeki yordamasına yönelik etkileri beraber incelenmiştir. Regresyon analizine ilişkin sayısal veriler Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13

ERKA Ölçeğindeki Rol Doyumu Alt Ölçeğinin Fiziksel İstismar ve Duygusal İstismar Alt Boyutları Üzerindeki Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

	Standartlaştırılmamış		Standartlaştırılmış	t	Sig.
	Beta		Beta		
	B	Std. Hata	β		
(Sabit)	5,938	,148		40,070	,000
Duygusal İstismar Alt Ölçeği	,105	,020	,294	5,270	,000
Fiziksel İstismar Alt Ölçeği	,105	,026	,226	4,057	,000

$S = 1,22391$, $R = 0,474$, $R^2 = 0,224$, $R^2_{adj} = 0,221$ ($F(2,433) = 62,633$; $p = 0,000$)

Varyans analizine göre ($F(2,433) = 62.63$) oluşturulan model anlamlıdır ($p < 0.001$). Buna göre bağımsız değişkenler (Fiziksel istismar ve duygusal istismar alt boyutları) Rol doyumunu %22 oranında açıklamaktadır.

Duygusal İstismar Rol Doyumunu pozitif yönde yordamaktadır ($p < 0.001$). Bir birimlik Duygusal İstismardaki değişim Rol Doyumunda 0.11 puanlık artışa sebep olmaktadır.

Fiziksel İstismar Rol Doyumunu pozitif yönde yordamaktadır ($p < 0.001$). Bir birimlik Fiziksel İstismardaki değişim Rol Doyumunda 0.11 puanlık artışa sebep olmaktadır.

ERKA ölçeğindeki yeterlilik alt ölçeği ile korelasyon analizinde anlamlı sonuçlar bulunan CTQ ölçeği regresyon analizine dahil edilerek yeterlilik üzerindeki yordayıcılığına yönelik regresyon analizine ilişkin sayısal veriler Tablo14'te sunulmuştur.

Tablo 14

ERKA Ölçeğindeki Yeterlilik Alt Ölçeğinin CTQ Ölçeği Üzerindeki Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

	Standartlaştırılmamış		Standartlaştırılmış	t	Sig.
	Beta		Beta		
	B	Std. Hata	β		
(Sabit)	1,468	,342		4,297	,000
CTQ Toplam	,178	,007	,791	26,91	,000
5					
$S = 1,64104$, $R = ,7910$, $R^2 = ,625$, $R^2_{adj} = ,624$ ($F(1,434) = 724.43$; $p = 0,000$)					

Varyans analizine göre ($F(1,434) = 724.43$) oluşturulan model anlamlıdır ($p < 0.001$). Buna göre CTQ Yeterliliği %63 oranında açıklamaktadır.

CTQ, Yeterliliği pozitif yönde yordamaktadır ($p < 0.001$). Bir birimlik CTQ'daki değişim Yeterlilikte 0.18 puanlık artışa sebep olmaktadır.

ERKA ölçeğindeki yatırım alt ölçeği ile korelasyon analizinde anlamlı ilişkiler bulunan cinsel istismar, fiziksel ihmal, fiziksel istismar, duygusal ihmal, duygusal istismar puanları regresyon analizi ile incelenerek yatırım ölçeğine etkisi beraber incelenmiştir. Regresyon analizi sayısal verileri Tablo15'te sunulmuştur.

Tablo 15

ERKA Ölçeğindeki Yatırım Alt Ölçeğinin Cinsel İstismar, Fiziksel İhmal, Fiziksel İstismar, Duygusal İhmal, Duygusal İstismar Alt Boyutları Üzerindeki Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

	Standartlaştırılmamış		Standartlaştırılmış		t	Sig.
	Beta		Beta			
	B	Std. Hata	β			
(Sabit)	,657	,177			3,711	,000
Duygusal İstismar Alt Ölçeği	,018	,021	,026		,864	,388
Fiziksel İstismar Alt Ölçeği	,134	,023	,151		5,762	,000
Fiziksel İhmal Alt Ölçeği	,169	,024	,166		6,959	,000
Duygusal İhmal Alt Ölçeği	,404	,016	,712		25,13	,000
Cinsel İstismar Alt Ölçeği	,000	,016	,000		,019	,985
$S = 1,08029, R = ,914, R^2 = ,836, R^2_{adj} = ,834 (F_{F(5,430)}=438.08, p = 0,000)$						

Varyans analizine göre (F (5,430) =438.08) oluşturulan model anlamlıdır(p<0.001). Buna göre bağımsız değişkenler Yatırımı %84 oranında açıklamaktadır. Fiziksel İstismar, Yatırımı pozitif yönde yordamaktadır(p<0.001). Bir birimlik Fiziksel İstismardaki değişim Yatırımıda 0.13 puanlık artışa sebep olmaktadır. Fiziksel İhmal, Yatırımı pozitif yönde yordamaktadır(p<0.001). Bir birimlik Fiziksel İhmaldeki değişim Yatırımıda 0.17 puanlık artışa sebep olmaktadır. Duygusal İhmal, Yatırımı pozitif yönde yordamaktadır(p<0.001). Bir birimlik Duygusal İhmaldeki değişim Yatırımıda 0.40 puanlık artışa sebep olmaktadır.

ERKA ölçeğindeki yatırım alt ölçeği ile korelasyon analizinde anlamlı sonuçlar elde edilen medeni hal, eğitim, CTQ toplam değişkenleri regresyon analizinde incelenerek, yatırım alt ölçeğine etkisi beraber incelenmiştir. Regresyon analizi sayısal verileri Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16

ERKA Ölçeğindeki Yatırım Alt Ölçeğinin Medeni Hal, Eğitim, Çocukluk Çağı Travmaları Toplam puanları Üzerindeki Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

	Standartlaştırılmamış		Standartlaştırılmış		t	Sig.
	Beta		Beta			
	B	Std. Hata	β			
(Sabit)	-1,762	,379			-4,649	,000
Çtq Toplam	,179	,006	,803		27,73	,000
					7	
Ortaokul	,865	,342	,085		2,533	,012
Lise	,345	,259	,051		1,334	,183
Lisans	,257	,217	,048		1,186	,236
Bekar	-,456	,237	-,056		-1,926	,055
$S = 1,59196$, $R = ,802$, $R^2 = ,644$, $R^2_{adj} = ,640$ ($F(5,430) = 155,33$ $p = 0,000$)						

Varyans analizine göre ($F(5,430) = 155,33$) oluşturulan model anlamlıdır ($p < 0,001$). Buna göre bağımsız değişkenler Yatırımı %64 oranında açıklamaktadır. CTQ, Yatırımı pozitif yönde yormamaktadır ($p < 0,001$). Bir birimlik Fiziksel İstismardaki değişim Yatırımı 0.18 puanlık artışa sebep olmaktadır.

Ortaokul mezunlarının Yatırım puanları lisansüstü mezunlarından 0,87 puan daha yüksektir ($p = 0,01$).

ERKA algısı ölçeğindeki yeterlilik alt ölçeği ile korelasyon analizinde anlamlı sonuçlar elde edilen cinsel istismar, fiziksel ihmal, fiziksel istismar, duygusal istismar puanları regresyona dahil edilmiştir, bu ölçeklerin yeterlilik ölçeğine etkisi birlikte incelenmiştir. Regresyon analizi sayısal verileri Tablo 17'de sunulmuştur.

Tablo 17

ERKA Algısı Ölçeğindeki Yeterlilik Alt Ölçeğinin cinsel istismar, fiziksel ihmal, fiziksel istismar, duygusal istismar alt Boyutları Üzerindeki Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

	Standartlaştırılmamış		Standartlaştırılmış		t	Sig.
	Beta		Beta			
	B	Std. Hata	β			
(Sabit)	3,936	,262			15,046	,000
Duygusal İstismar Alt Ölçeği	,328	,028	,473		11,683	,000
Fiziksel İhmal Alt Ölçeği	,381	,032	,369		11,934	,000
Cinsel İstismar Alt Ölçeği	,130	,023	,186		5,634	,000
Fiziksel İstismar Alt Ölçeği	,016	,035	,018		,462	,644
$S = 1,60375, R = ,803, R^2 = ,645, R^2_{adj} = ,641 (F(4,431)=195.48) p = 0,000$						

Varyans analizine göre (F (4,431) =195.48) oluşturulan model anlamlıdır(p<0.001). Buna göre bağımsız değişkenler Yeterliliği %65 oranında açıklamaktadır.

Duygusal İstismar, Yeterliliği pozitif yönde yordamaktadır(p<0.001). Bir birimlik Duygusal İstismardaki değişim Yeterlilikte 0.33 puanlık artışa sebep olmaktadır. Fiziksel İhmal, Yeterliliği pozitif yönde yordamaktadır(p<0.001). Bir birimlik Fiziksel İhmaldeki değişim Yeterlilikte 0.38 puanlık artışa sebep olmaktadır. Cinsel İstismar, Yeterliliği pozitif yönde yordamaktadır(p<0.001). Bir birimlik Cinsel İstismardaki değişim Yeterlilikte 0.13 puanlık artışa sebep olmaktadır.

ERKA ölçeğindeki rol dengeleme alt ölçeği ile korelasyon analizinde anlamlı sonuçlar elde edilen cinsel istismar, duygusal ihmal, fiziksel istismar, duygusal istismar ölçeklerinin yeterlilik ölçeğine etkisi birlikte incelenerek regresyon analizi yapılmıştır; regresyon analizi sayısal sonuçları Tablo18'de sunulmuştur.

Tablo 18

ERKA Algısı Ölçeğindeki Rol Dengeleme Alt Ölçeğinin Cinsel İstismar, Duygusal İhmal, Fiziksel İstismar, Duygusal İstismar Alt Boyutları Üzerindeki Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

	Standartlaştırılmamış		Standartlaştırılmış		t	Sig.
	Beta		Beta			
	B	Std. Hata	β			
(Sabit)	5,973	,170			35,14 2	,000
Duygusal İstismar Alt Ölçeği	,166	,023	,383		7,241	,000
Fiziksel İstismar Alt Ölçeği	,184	,026	,328		7,151	,000
Duygusal İhmal Alt Ölçeği	,041	,016	,113		2,578	,010
Cinsel İstismar Alt Ölçeği	-,014	,017	-,032		-,811	,418
$S = 1,19664, R = ,704, R^2 = ,496, R^2_{adj} = ,491 (F(4,431) = 106,07; p = 0,000)$						

Varyans analizine göre ($F(4,431) = 106,07$) oluşturulan model anlamlıdır ($p < 0,001$). Buna göre bağımsız değişkenler Rol Dengelemeyi %50 oranında açıklamaktadır.

Duygusal İstismar, Rol Dengelemeyi pozitif yönde yordamaktadır ($p < 0,001$). Bir birimlik Duygusal İstismardaki değişim Rol Dengelemede 0.17 puanlık artışa sebep olmaktadır.

Fiziksel İstismar, Rol Dengelemeyi pozitif yönde yordamaktadır ($p < 0,001$). Bir birimlik Fiziksel İstismardaki değişim Rol Dengelemede 0.18 puanlık artışa sebep olmaktadır.

Duygusal İhmal, Rol Dengelemeyi pozitif yönde yordamaktadır ($p = 0,01$). Bir birimlik Duygusal İhmaldeki değişim Rol Dengelemede 0.04 puanlık artışa sebep olmaktadır.

ERKA ölçeğindeki rol dengeleme alt ölçeği ile korelasyon ilişkisinde anlamlı sonuçlar elde edilen CTQ toplam puan regresyon ilişkisinde beraber incelenerek rol dengeleme alt ölçeğinin CTQ toplam puanı üzerindeki yordayıcılığına yönelik regresyon analizi sayısal verileri Tablo19'da sunulmuştur.

Tablo 19

ERKA Ölçeğindeki Rol Dengeleme Alt Ölçeğinin CTQ Toplam Puanı Üzerindeki Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

	Standartlaştırılmamış		Standartlaştırılmış		t	Sig.
	Beta		Beta			
	B	Std. Hata	β			
(Sabit)	4,148	,262			15,84	,000
					8	
CTQ Toplam	,094	,005	,663		18,44	,000
					5	
$S = 1,25771, R = ,6630, R^2 = ,439, R^2_{adj} = ,438 (F(1,434) = 340.23) p = 0,000$						

Varyans analizine göre (F (1,434) =340.23) oluşturulan model anlamlıdır(p<0.001). Buna göre bağımsız değişken Rol Dengelemeyi %44 oranında açıklamaktadır.

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeğindeki toplam puan, Rol Dengelemeyi **pozitif yönde** yordamaktadır(p<0.001). Bir birimlik Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeğindeki toplam puan değişimi Rol Dengelemede 0.09 Puanlık artışa sebep olmaktadır.

5. SONUÇLAR

5.1. Yorum Ve Tartışma

Araştırma bulgularında ölçeklerin birbirleri ile ilişkisine bakılmıştır. Buna göre bireylerin çocuklukta yaşadığı duygusal istismar, ebeveynlik rolünde ebeveynin rolüne karşı daha duyarlı olması ile ilişkilendirilmiştir. Rol doyumunun bireyin kendi öz saygısını desteklemede ve kendini nasıl gördüğü ile ilgili durumları pekiştirmede etkili olduğu ve böylece kadının anneliğe dair daha duyarlı olduğu belirtilmiştir (Güler,2007). Bu durumun bireyin çocuklukta yaşadığı istismarın, kendi çocuğunun yaşamında yer almaması için öncelik vermesi ile ilgili olabileceği düşünülmüştür. Ölçekler arası ilişkiye bakılarak, bireylerin uğradıkları duygusal istismar ile yeterlilik ve yatırım arasında da yüksek şiddetli pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Duygusal istismarın ebeveynlik rolünde yeterlilik ve yatırım ile ilgili daha fazla yordayıcı olduğu görülmüştür. Bu duruma yaşanan travmanın şiddeti, bireyin kişilik özellikleri, sorun ile başa çıkmada kullandığı stratejiler gibi faktörlerin etki edebileceği düşünülmektedir. Gelecekte yapılacak araştırmalarda aracı faktörlerin incelenebileceği ve daha sağlıklı ve kaliteli bir anne-çocuk ilişkisi için aracı olabilecek faktörler incelenerek katkı sağlayabilecektir.

Fiziksel istismar ile rol doyumunu ve yeterlilik arasında pozitif yönlü ancak zayıf bir ilişki olduğu görülmüştür. Fiziksel istismar ile yatırım ve rol dengeleme arasında pozitif yönlü orta şiddetli bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre çocukluk dönemlerinde fiziksel istismara maruz kalan bireyler ebeveynliklerinde daha fazla yatırımda bulunarak, diğer rolleri ile ebeveynlik rollerinde denge kurarak yaşantı sürdürmektedirler. Bu duruma bireylerin kişilik özellikleri, ebeveynliği nasıl tanımladıkları gibi faktörlerin etkili olabileceği düşünülmüştür. Gelecekte yapılabilecek araştırmalarda aracı nedenler incelenerek alan yazınına katkı sağlanabileceği düşünülmektedir. Fiziksel olarak ihmal edilmiş bireyler yetişkinliklerinde ise ebeveyn olduklarında çocuklarına ve anneliğe daha fazla yatırım yaptıkları ortaya çıkarılmıştır. Çocukluk dönemlerinde duygusal olarak ihmal edilen bireyler ebeveyn olduklarında anneliğe ve ebeveynliğe yönelik daha çok yatırımda bulunmaktadır. Çocukluk dönemlerinde daha çok travmaya maruz kalan bireylerin ebeveyn olduklarında ebeveynliğe dair daha çok yatırım yaptıkları ve kendilerini yeterli gördükleri görülmüştür. Bu durum düşünüldüğünde bu bireyler, ebeveyn olduklarında kendi

çocuklarına daha fazla yatırımda bulunarak yaşanabilecek bir travmanın, ihmalin önlenmesine yönelik çaba gösterdikleri veya travma ve ihmaller ile ilgili kendi yaşantılarıyla bağdaştırarak ebeveynliklerine daha fazla yatırım yaptıkları ve kendi çocukları üzerinde ihmale yer vermemelerini ebeveyn olma yeterliliği ile bağdaştırdıkları düşünülmüştür İki ölçeği beraber inceleyen çalışmalara rastlanmamıştır. Bu nedenle çalışmanın bu bulguları literatür karşılaştırması kapsamında incelenememiştir.

Araştırmanın demografik bulgularına bakıldığında katılımcıların yaş yoğunluğun genç yetişkinlerin (18-25) oluşturduğu görülmüştür. Ölçeklerin alt gruplarına bakıldığında yaş gruplarına bağlı olarak anlamlı bir değişim görülmemiştir.

Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında bireylerin eğitim seviyelerinin artması ile yetiştirildikleri ailede uğradıkları fiziksel ihmali yaşama olasılıkları düşüklüğü açıklanmıştır. Yapılan diğer araştırmalarda çocukluk çağı travmalarının görülme ihtimali düşük eğitim seviyeleriyle ilişkilendirilmiştir (Park.ve ark., 2014). Araştırma sonuçları literatür ile paralellik göstermektedir. Eğitiminin aile dinamiği ve çocukla iletişim, çocuğun ihtiyaçlarını görme ve karşılama gibi birçok önemli alana etki ettiği düşünülmektedir. Eğitimin ihmali önlemedeki etkisi görülmüş, eğitime daha çok önem veren ailelerin çocuklarının fiziksel bakım ve ihtiyaçlarına daha çok önem verdikleri görüşmüştür.

Eğitim durumları ile rol doyumunu arasında da anlamlı bir farkın bulunduğu görülmüştür. Eğitim seviyeleri arttıkça ebeveynlikten alınan doyumun da arttığı görülmüştür bu veriler bir başka araştırmada da desteklenmiştir. (Ülker ,2018). Bu durum bir araştırmada ebeveynin eğitim seviyesinin artmasıyla daha fazla özgüven hissettikleri ve doğru kaynaklara daha kolay ulaşılabilmeleri ile ilişkilendirilmiş ve etkililik anlamında öz gelişimi desteklediği gösterilmiştir (Şener, 2011). Bu durum bir diğer araştırmada ise eğitim seviyesi ile annenin sosyal çevresinin gelişmesi ile ilişkilendirilerek annelik davranışlarının pozitif yönde geliştiğini ifade etmiştir (Taner, 2014). Eğitim faktörü düşünüldüğünde bireyin hem kişisel gelişimi hem de sosyal alanda gelişimi için önemi görülmüş ve bu alanlardaki seviyelerin artışıyla bireydeki kişisel gelişimin ilerlemesi ve daha yüksek özgüven ile etkili davranış biçimlerini edinmiş olabilecekleri ve bu ebeveynlik davranışlarına yönelik farkındalıklarının artmış olabileceği ve edindikleri ebeveyn rolünden tatminkâr oldukları düşünülmüş, ebeveynlikten alınan doyumunu etkilediği düşünülmüştür.

Katılımcı bireylerin çalışma durumlarına göre ölçeklerin alt gruplarına bakılmıştır. Çalışmayan bireylerin fiziksel ihmal ve duygusal ihmal puanlarının çalışan bireylerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Fiziksel ve duygusal ihmale uğrayan bireylerin daha az gelişmiş özgüvene sahip olabileceklerini düşünülmüş ve sosyalleşmelerinde engel oluşturabileceği düşünülmüştür. Diğer bir yönden fiziksel ve duygusal çocukluk yaşantısı olan bireylerin yetişkin olduklarında çevrelerine karşı daha güvensiz oldukları ve korunaklı alanlarında kalmak isteyebildikleri, çalışma yaşamında yer almadıkları ile ilişkili olabileceği düşünülmüştür. Ebeveynlik rolünde kendilik algılarında çalışma durumuna göre fark olmaması literatürde yer alan araştırma ile çelişmektedir (Ülker,2018).

Katılımcıların çocuk sayılarına göre ölçeklerin alt gruplarına bakıldığında katılımcı annelerde duygusal ihmal ve fiziksel ihmal görülme ihtimalleri çocuk sayılarına göre artmaktadır.

Çocukluk döneminde bakım veren kişiler ile ölçeklerin alt grupları arasında anlamlı farklıklar görülmemiştir. Buna göre katılımcıların çocukluk dönemlerinde kendilerine bakım veren kişiler ile travma veya ebeveynlik rolüne ilişkin algılarında bir farklılık göstermemiştir.

Katılımcılardan daha önce kendisi ile ilgili psikolojik yardım almış olanların CTQ ölçeğinden daha yüksek puan aldıkları görülmüştür. Buna göre çocukluk dönemi travmalara maruz kalan bireylerin daha çok psikolojik yardıma başvurdukları düşünülebilir. Daha önce kendisi ile ilgili psikolojik yardım alan bireylerin Yeterlilik, Yatırım, Rol Dengeleme alt boyutlarına ait puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna bağlı olarak psikolojik destek almanın bireylerin, ebeveynlik ile ilgili rollerini ne kadar iyi yürüttüklerine dair olan yargılarında, çocuğa dair olan sosyal, duygusal, maddi ve manevi yatırım yapmalarında, hayatlarında var olan diğer rolleri dengeli bir şekilde yürütmelerinde destek olduğu düşünülmektedir. Psikolojik yardıma duyulan ihtiyacın olduğu da düşünülerek bu amaçla yapılabilecek psikoeğitim faaliyetlerinde de etkili olabileceği öngörülmektedir.

Katılımcıların ilk evlendiklerinde bulunduğu yaşa göre alt gruplara bakıldığında fiziksel istismar, CTQ ölçeğinden alınan toplam puan ve fiziksel ihmal, duygusal ihmal puanları 25 yaş altında evlenen bireylerde daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna göre bireylerin erken evlilik yapma nedenleri araştırılarak aile içi iletişimlerinin analizleri önleme ve geliştirme gibi psikoeğitim çalışmalarına destek sağlayacağı düşünülmektedir. Fiziksel olarak istismar ve ihmal edilen bireylerin, duygusal ihmale

uğradıklarında buldukları aileden daha erken ayrıldıkları ve daha erken yaşta evlilik yaptıkları düşünülmektedir. Bir diğer değişken olarak ise Yatırım puanlarının 25 yaş ve altında ilk evliliklerini yapan bireylerde daha yüksek olduğu görülmüştür. Genç yetişkinlikte ebeveynliğe yönelik yapılan maddi, manevi, sosyal ve duygusal yatırımın daha yüksek olduğu, yaşa bağlı olarak gösterilen çabanın artmış olabileceği düşünülmüştür. Bu sonuca bakıldığında bir başka araştırmada erken evlilik yapan kadınların kendilik algılarının daha düşük görüldüğü açıklanmıştır, bu sonuçlar bizim çalışmamızla ters düşmektedir (Ülker, 2018).

Katılımcılar arasında bekar olduklarını belirten (boşanmış, hiç evlilik yapmamış veya dul olduklarını belirten katılımcılar) bireylerin cinsel istismar puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuca bakıldığında cinsel istismarın bireylerin evlilik yaşamında sürekliliklerine etki ettiği düşünülmüştür.

KAYNAKÇA

- Aktepe, E. (2009). Çocukluk çağı cinsel istismarı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(2), 95-119.
- Amato, P. R., & Fowler, F. (2002). *Parenting practices, child adjustment, and family diversity. Journal of marriage and family*, 64(3), 703-716.
- Ay, M. A. (2019). *Kanser Tanılı ve Sağlıklı Ergen Çocuğu Olan Annelere Uygulanan Psikoeğitimin Ebeveyn Rolüne İlişkin Kendilik Algısı, Stresle Başa Çıkma ve Ruhsal Belirtiler Üzerine Etkisi*.
- Aydemir Ö, Köroğlu E (2012) *Psikiyatride kullanılan klinik ölçekler. Ankara HYB Basım Yayın, s. 655-661*
- Aydın, E. (2018). *Çocukluk çağı travmatik yaşantılarının psikolojik sağlamlık ve depresyon belirtileri üzerine etkisi* (Master's thesis, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Bayraktar, S. (2018). *Ruhsal Travma, Dissosiyasyon ve Posttravmatik Stres Bozukluğu. Türkiye Klinikleri 1*
- Beyazıt, U. (2017). *Çocuk İhmalinin Önlenmesine Yönelik Anne Eğitim Programının Etkililiği*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı
- B.G. Tabachnick, L.S. Fidell *Using Multivariate Statistics* (sixth ed.) Pearson, Boston (2013)
- Bozgun, K. & Pekdoğan, S. (2018). Öğretmenlerin Çocuk İhmali ve İstismarı Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (2), 433-443. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mjss/issue/40519/485963>
- Brown GR, Anderson B. Psychiatric morbidity in adult inpatients with childhood histories of sexual and physical abuse. *Am J Psychiatry*. 1991 Jan;148(1):55-61. doi: 10.1176/ajp.148.1.55. PMID: 1984707.
- Carr CP, Martins CM, Stingel AM ve ark. (2013) The role of early life stress in adult psychiatric disorders: a systematic review according to Childhood trauma subtypes. *J Nerv Ment Dis* 201:1007-20
- Connor, Kathryn & Davidson, Jonathan & Lee, Li-Ching. (2003). Spirituality, Resilience, and Anger in Survivors of Violent Trauma: A Community Survey. *Journal of traumatic stress*. 16. 487-94. 10.1023/A:1025762512279.

- Çelik, M., Aydil, U., Kızıl, Y. (2012). *İnternal Karotid Arter Trombozu ve Atipik Otolojik Klinik ile Seyreden Bir Çocuk İstismarı Olgusu*. Gazi Med J, 23: 157-60).
- Çeliköz, N., BULUT, S., & Çeliköz, M. (2018). Sınıf öğretmenlerinin bilgisayarla ilgili öz yeterlilik algıları. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 15-24.
- Danese ve McEwen, 2012; Pechtel ve Pizzagalli, 2011). Danese, A., ve McEwen, B. S. (2012). Adverse childhood experiences, allostasis, allostatic load, and age-related disease. *Physiology ve behavior*, 106(1), 29–39. <https://doi.org/10.1016/j.physbeh.2011.08.019>
- Demir, B. S. (2017). *Annelerde kaygı düzeyi ve evlilik doyumunun ebeveyn rolüne ilişkin kendilik algıları üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi* (Master's thesis, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü). Can Yaşar, M., İnal Kızıltepe, G. & Kandır, A. (2014). Preservice Teachers' Awareness Levels Regarding the Signs of Physical Abuse in Children. *Journal of Theoretical Educational Science*, 7 (3), 286-303. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akukeg/issue/29354/314103>
- Demirkapı, E. Ş. (2014). *Çocukluk çağı travmalarının duygu düzenleme ve kimlik gelişimine etkisi ve bunların psikopatolojiler ile ilişkisi* (Master's thesis, Adnan Menderes Üniversitesi). Güler ve ark. 2002).
- De Montigny, F., & Lacharité, C. (2005). Perceived parental efficacy: Concept analysis. *Journal of advanced nursing*, 49(4), 387-396.
- Dereboy, Ç., Şahin Demirkapı, E., Şakiroğlu, M., & Şafak Öztürk, C. (2018). Çocukluk Çağı Travmalarının, Kimlik Gelişimi, Duygu Düzenleme Güçlüğü ve Psikopatoloji ile İlişkisi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 29(4).
- Deveci, S. E., & Yasemin, A. Ç. I. K. (2003). Çocuk istismarı nedenlerinin incelenmesi. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 12(4).
- Elif Güneri Yöyen. (2017). *Çocukluk Çağı Travması ve Benlik Saygısı*. *International Journal of Social Sciences and Education Research* <https://doi.org/10.24289/ijsser.274033>
- Erel, Ö., & Gölge, Z. B. (2015). Üniversite öğrencilerinde riskli davranışlar ile çocukluk çağı istismar, dürtüsellik ve riskli davranışlar arasındaki ilişki. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 16(3).
- Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. sage.

- Gökler D., I., Tarhan Uçar, C., & Okay, D. (2018). Eş şiddeti nedeniyle kadın konukevlerinde kalmakta olan kadınlarda travma sonrası stres ve travma sonrası gelişimin incelenmesi. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 19(6).
- Güler, M., & Yetim, Ü. (2008). Ebeveyn rolüne ilişkin kendilik algısı ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 11(22), 34-43.
- Güler, N., Uzun, S., Boztaş, Z., & Aydoğan, S. (2002). Anneleri tarafından çocuklara uygulanan duygusal ve fiziksel istismar/ihmal davranışı ve bunu etkileyen faktörler. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 24(3), 128-134.
- Güloğlu, B., Kararımak, Ö., & Emiral, E. (2016). Çocukluk çağı travmalarının tinsellik ve affetme üzerindeki rolü. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17(4), 309-316.
- Gümüş, A. E. (2017). Çocuk cinsel istismarı şüphesinin bildirim öncesinde çocukla yapılacak ilk görüşme. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 20(1), 45-58.
- Güneş, M., Selcuk, H., Demir, S., İbiloğlu, A. O., Bulut, M., Kaya, M. C., ... & Sır, A. (2016). Çocuk Evliliği Yapan Kadınlarda Çift Uyumu ve Çocukluk Çağı Ruhsal Travması. *Journal of Mood Disorders*, 6(2).
- Horozgil, D. (2011). Çocukların cinsel istismarı suçunun basit şekli (TCK m. 103/1). *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (93), 108-146.
- Hughes, K., Bellis, M. A., Hardcastle, K. A., Sethi, D., Butchart, A., Mikton, C., ... & Dunne, M. P. (2017). The effect of multiple adverse childhood experiences on health: a systematic review and meta-analysis. *The Lancet Public Health*, 2(8), e356-e366.
- Israel, G. D. (1992). Determining sample size.
- Kaplan SJ, Pelcovitz D, Labruna V. Child and adolescent abuse and neglect research: a review of the past 10 years. Part I: Physical and emotional abuse and neglect. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*. 1999 Oct;38(10):1214-22. doi: 10.1097/00004583-199910000-00009. PMID: 10517053.
- Kara Doruk, S. (2012). *0-14 yaş çocuğu olan annelerin çocuklarına yönelik fiziksel ve duygusal istismar/ihmal durumu* (Master's thesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Karasu, F., & gül Bilgen, F. (2017). Anneleri tarafından çocuklara uygulanan duygusal ve fiziksel istismar/ihmal davranışları. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13), 22-34.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/kilissbd/issue/30840/313582>

- Karsli, E. (2009). KİSİLERARASI TARZ, KENDİLİK ALGISI, ÖFKE VE PSİKOSOMATİK BOZUKLUKLAR.
- Kulak H., *Cinsel İşlev Bozukluğu Görülen Kadınlarda Geçmiş Travmatik Deneyimler*, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü
- Markus, H. (1983). Self-knowledge: An expanded view. *Journal of personality*, 51(3), 543-565.
- Mayda, B. S. (2020). *Çocukluk çağı travmasının erken dönem uyumsuz şemalar ve stresle başa çıkma tarzına etkisi* (Master's thesis, İstanbul Kent Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Nemutlu (2020), *Bilişsel çarpıtmaların çocukluk çağı travmaları ve bağlanma stilleri ile ilişkisinin incelenmesi / Investigation of the relationship between cognitive distortions, childhood traumas and attachment styles*, yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Psikoloji Anabilim Adı Klinik Psikoloji Bilim Dalı
- Öngider, N. (2013). Anne-baba ile okul öncesi çocuk arasındaki ilişki. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5(4), 420-440.
- Özdemir, S. (2020). Çocukluk çağı travması, duygu düzenleme becerileri ve somatizasyon arasındaki ilişkinin incelenmesi: Üniversite öğrencileri örnekleme (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Özer, E., Bütün, C., Beyaztaş, F. Y., & Engin, A. (2007). Çorum Adli Tıp Şube Müdürlüğü'ne 2006-2007 yıllarında başvuran cinsel istismar mağduru çocuk olgularının değerlendirilmesi. *CÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 29(2), 51-55.
- Özgen, H. (2017). *Çocukluk çağı ruhsal travmalarının ebeveyn tutumları üzerindeki yordayıcılığı* (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Özgentürk, İ. (2014). Child abuse and neglect Çocuk istismarı ve ihmal. *Journal of Human Sciences*, 11(2), 265-278.
- Park, S., Hong, J. P., Bae, J. N., Cho, S. J., Lee, D. W., Lee, J. Y., ... & Cho, M. J. (2014). Impact of childhood exposure to psychological trauma on the risk of psychiatric disorders and somatic discomfort: Single vs. multiple types of psychological trauma. *Psychiatry Research*, 219(3), 443-449. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2014.06.009>

- Perry-Jenkins, M., Repetti, R. L., & Crouter, A. C. (2000). Work and family in the 1990s. *Journal of marriage and family*, 62(4), 981-998.
- Smith, M. B. (1978). Perspectives on selfhood. *American Psychologist*, 33(12), 1053.
- Süslü, G. (2020). Bireylerin çocukluk çağı travmalarının duygusal zeka düzeyleri ve kişiler arası iletişim tarzları ile ilişkilerinin incelenmesi (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Şık Neşe, Çocukluk çağı travması olan kadınlarla, *Çocukluk Çağı Travması Olmayan Kadınlar Arasında; Cinsel İşlev ve Cinsel doyum karşılaştırması*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Şimşek, S., & Cenkseven-Önder, F. (2011). An investigation the behavioral problems of adolescents, who perceived emotional abuse from parents and teachers. *Elementary Education Online*, 10(3).
- Tambulut, A., & Engin, E. K. E. R. (2019). Bakıcı annelerin ebeveyn rolüne ilişkin kendilik algısı, psikolojik dayanıklılıkları ve depresyon düzeylerinin demografik değişkenler ile ilişkisinin incelenmesi. *Sosyal Çalışma Dergisi*, 3(2), 147-176.
- Teicher, M. H., Dumont, N. L., Ito, Y., Vaituzis, C., Giedd, J. N., & Andersen, S. L. (2004). Childhood neglect is associated with reduced corpus callosum area. *Biological psychiatry*, 56(2), 80-85.
- Teti, D. M., & Gelfand, D. M. (1991). Behavioral competence among mothers of infants in the first year: The mediational role of maternal self-efficacy. *Child development*, 62(5), 918-929.
- Ulu, S. (2011). *Ergenlerde algılanan duygusal istismar ile sürekli öfke düzeyi ve öfke ifade biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Master's thesis, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- UNİCEF, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, <https://www.unicef.org/turkey/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme>
- UNİCEF, Çocuklara Kötü Muamalenin Önlenmesi: Bu Konuda Harekete Geçilmesine ve Kanıt Toplanmasına Yönelik Bir Klavuz,2006, https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43499/9241594365_tur.pdf?sequence
- Ülker, M. (2016). *Kadınlarda çocukluk dönemi mutluluk anıları ile ebeveynlik rollerine ilişkin kendilik algısı arasındaki ilişki* (Doctoral dissertation, Necmettin Erbakan University (Turkey)).

- Yamane, Taro. 1967. *Statistics, An Introductory Analysis*, 2nd Ed., New York: Harper and Row
- Yılmaz, H., ÜLKER, M., & Yılmaz, A. S. (2018). Kadınlarda Ebeveynlik Rollerine İlişkin Kendilik Algısı'nın Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 415-431.
- Yolcuoğlu, İ. G. (2010). Çocukların İhmal-İstismara Uğramasında Aile Ve Çocuklara Yönelik Risk Faktörleri Ve Sosyal Hizmet Müdahalesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 21(1), 73-83.

EKLER

EK-A Çağ Üniversitesi Etik Kurul Onay Belgesi

T.C	
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ	
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	
TEZ / ARAŞTIRMA / ANKET / ÇALIŞMA İZİNİ / ETİK KURUL İZİN TALEP VE ONAY TUTANAK FORMU	
ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
T.C. NOSU	
ADI VE SOYADI	TUĞÇE İNALTEKİN
ÖĞRENCİ NO	
TEL. NO.	
E - MAİL ADRESLERİ	
ANA BİLİM DALI	PSİKOLOJİ
HANGİ AŞAMADA OLDUĞU (DERS / TEZ)	TEZ
İSTEKDE BULUNDUĞU DÖNEME AİT DÖNEMLİK KAYDININ YAPILIP- YAPILMADIĞI	2020 / 2021. - GÜZ / BAHAR DÖNEMİ KAYDINI YENİLEDİM.

ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ BİLGİLER	
TEZİN KONUSU	Annelerde Ebeveynlik Rolüne İlişkin Kendilik Algısı ve Çocukluk Çağı Travmaları Arasındaki İlişki
TEZİN AMACI	Çalışmada annelerin çocukluk döneminde yaşadığı travmalarının ebeveynliklerinde yaşadıkları kendilik algılarına etkisinin pek çok faktör ile incelenmesi amaçlanmaktadır.
TEZİN TÜRKÇE ÖZETİ	Bu çalışmanın amacı annelerde çocukluk travmalarının ebeveynlik rolüne ilişkin kendilik algısına etkisinin pek çok faktöre göre incelenmesidir. Bu faktörler yaş, eğitim düzeyi, çalışma durumu, ilk evlenme yaşı, medeni durum, çocuk sayısı, annenin bebeklik döneminde bakımının büyük ölçüde kimde olduğu, daha önce kendisi ile ilgili psikolojik yardım alma, daha önce çocuğu ile ilgili psikolojik yardım alma gibi durumları ile ilgilidir. Araştırmanın şehir sınırlaması olmadan çevrimiçi olarak 18-65 yaş aralığındaki anne olan kadınlar ile yapılması planlanmaktadır. Araştırma ile çocukluk çağı travmalarının etkileri ile ebeveynlik rolüne ilişkin kendilik algıları incelenerek bu alanlara katkı sağlanılacağı düşünülmektedir.
ARAŞTIRMA YAPILACAK OLAN SEKTÖRLER/ KURUMLARIN ADLARI	Araştırmanın şehir sınırlaması olmadan 18-65 yaş arası anne olan kadınlardan oluşması planlanmaktadır. Araştırmanın çevrimiçi olarak bilgilendirilmiş onam formunu kabul eden anne olan kadınlar ile yürütülmesi düşünülmektedir.
İZİN ALINACAK OLAN KURUMA AİT BİLGİLER (KURUMUN ADI- ŞUBESİ/ MÜDÜRLÜĞÜ- İLİ - İLÇESİ)	

<p>YAPILMAK İSTENEN ÇALIŞMANIN İZİN ALINMAK İSTENEN KURUMUN HANGİ İLÇELERİNE/ HANGİ KURUMUNA/ HANGİ BÖLÜMÜNDE/ HANGİ ALANINA/ HANGİ KONULARDA/ HANGİ GRUBA/ KİMLERE/ NE UYGULANACAĞI GİBİ AYRINTILI BİLGİLER</p>	<p>Araştırmanın şehir sınırlaması olmadan 18-65 yaş arası anne olan kadınlardan oluşması planlanmaktadır. Araştırmaya onam formunu kabul eden anne olan kadınlar dahil edilecektir.</p> <p>%95’lik önem düzeyi ve $p=0.05$ kabul edildiğinde ve ± 0.05 örneklem hatası için hesaplanan Yamane (1967) tarafından geliştirilen örneklem hesabı denklemi kullanılarak elde edilen tablo yardımı ile örneklem hesaplanmıştır.</p> <p>>100.000 popülasyon boyutuna göre minimum 400 örneklem boyutu düşünülerek minimum 400 kişiye ulaşılması hedeflenmiştir.</p>
<p>UYGULANACAK OLAN ÇALIŞMAYA AİT ANKETLERİN/ ÖLÇEKLERİN BAŞLIKLARI/ HANGİ ANKETLERİN-</p>	<p>Bilgilendirilmiş Onam Formu/Demografik Bilgi Formu / Ebeveynlik Rolüne İlişkin Kendilik Algısı Ölçeği / Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği</p>

ÖLÇELERİN UYGULANACAĞI	
EKLER (ANKETLER, ÖLÇEKLER, FORMLAR, V.B. GİBİ EVRAKLARIN İSİMLERİYLE BİRLİKTE KAÇ ADET/SAYFA OLDUKLARINA AİT BİLGİLER İLE AYRINTILI YAZILACAKTIR)	<p>1)(.....)Sayfa.....Ölçeği.</p> <p>2) (.....) Sayfa Anketi.</p> <p>3) (.....) Sayfa Formları.</p> <p>4) (.....) Sayfa</p>
ÖĞRENCİNİN ADI- SOYADI: TUĞÇE İNALTEKİN	<p>ÖĞRENCİNİN İMZASI:</p> <p>Enstitü Müdürlüğünde Aslı Islak İmzalıdır.</p> <p>TARİH: 19/ 03/ 2021</p>
İZİN ALINACAK OLAN KURUMA AİT BİLGİLER (KURUMUN ADI- ŞUBESİ/ MÜDÜRLÜĞÜ - İLİ - İLÇESİ)	

<p>YAPILMAK İSTENEN ÇALIŞMANIN İZİN ALINMAK İSTENEN KURUMUN HANGİ İLÇELERİNE/ HANGİ KURUMUNA/ HANGİ BÖLÜMÜNDE/ HANGİ ALANINA/ HANGİ KONULARDA/ HANGİ GRUBA/ KİMLERE/ NE UYGULANACAĞI GİBİ AYRINTILI BİLGİLER</p>	<p>Araştırmanın şehir sınırlaması olmadan 18-65 yaş arası anne olan kadınlardan oluşması planlanmaktadır. Araştırmaya onam formunu kabul eden anne olan kadınlar dahil edilecektir.</p> <p>%95’lik önem düzeyi ve $p=0.05$ kabul edildiğinde ve ± 0.05 örneklem hatası için hesaplanan Yamane (1967) tarafından geliştirilen örneklem hesabı denklemi kullanılarak elde edilen tablo yardımı ile örneklem hesaplanmıştır.</p> <p>>100.000 popülasyon boyutuna göre minimum 400 örneklem boyutu düşünülerek minimum 400 kişiye ulaşılması hedeflenmiştir.</p>
<p>UYGULANACAK OLAN ÇALIŞMAYA AİT ANKETLERİN/ ÖLÇEKLERİN BAŞLIKLARI/ HANGİ ANKETLERİN -</p>	<p>Bilgilendirilmiş Onam Formu/Demografik Bilgi Formu / Ebeveynlik Rolüne İlişkin Kendilik Algısı Ölçeği / Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği</p>

ÖLÇELERİN UYGULANACAĞI	
EKLER (ANKETLER, ÖLÇEKLER, FORMLAR, V.B. GİBİ EVRAKLARIN İSİMLERİYLE BİRLİKTE KAÇ ADET/SAYFA OLDUKLARINA AİT BİLGİLER İLE AYRINTILI YAZILACAKTIR)	<p>1) EK-1, (4) Sayfa Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği.</p> <p>2) EK-2, (2) Sayfa Ebeveynlik Rolüne İlişkin Kendilik Algısı Ölçeği.</p> <p>3) EK-3, (1) Sayfa Demografik Bilgi Formu</p> <p>4)....., (1) Sayfa Bilgilendirilmiş Onam Formu</p>
ÖĞRENCİNİN ADI - SOYADI: TUĞÇE İNALTEKİN	<p>ÖĞRENCİNİN İMZASI:</p> <p>Enstitü Müdürlüğünde asıl sureti imzalıdır.</p> <p>TARİH: 19/ 03/ 2021</p>
TEZ/ ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRME SONUCU	
<p>1. Seçilen konu Bilim ve İş Dünyasına katkı sağlayabilecektir.</p>	
<p>2. Anılan konu PSİKOLOJİ faaliyet alanı içerisine girmektedir.</p>	

1.TEZ DANIŞMANINI N ONAYI	2.TEZ DANIŞMANI NIN ONAYI (VARSA)	ANA BİLİM DALI BAŞKANININ ONAYI	SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜNÜN ONAYI
Adı - Soyadı: LUT TAMAM	Adı - Soyadı:	Adı - Soyadı: ŞÜKRÜ UĞUZ	Adı - Soyadı: MURAT KOÇ
Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı:	Unvanı: Prof.Dr.	Unvanı: Doç. Dr.
İmzası: Evrak Onayı E- posta yolu ile alınmıştır.	İmzası:	İmzası: Evrak Onayı E- posta yolu ile alınmıştır.	İmzası: Evrak Onayı E-posta yolu ile alınmıştır.
... / / 20.... / / 20.... / / 20..... / / 20...

ETİK KURULU ASIL ÜYELERİNE AİT BİLGİLER						
Adı - Soyadı: Şehnaz ŞAHİNKAR AKAŞ	Adı - Soyadı: Yücel ERTEKİN	Adı - Soyadı: Deniz Aynur GÜLER	Adı - Soyadı: Mustafa BAŞARAN	Adı - Soyadı: Mustafa Tevfik ODMAN	Adı - Soyadı: Hüseyin Mahir FİSUNOĞ LU	Adı - Soyadı: Jülide İNÖZÜ
Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.
İmzası : Enstitü Müdürlüğün Müdürlüğünde e asıl sureti imzalıdır.	İmzası : Enstitü Müdürlüğü Müdürlüğünde e asıl sureti imzalıdır.	İmzası : Enstitü Müdürlüğünde e asıl sureti imzalıdır.	İmzası: Enstitü Müdürlüğün Müdürlüğünde e asıl sureti imzalıdır.	İmzası: Enstitü Müdürlüğü Müdürlüğünde e asıl sureti imzalıdır.	İmzası : Enstitü Müdürlüğü Müdürlüğünde e asıl sureti imzalıdır.	İmzası : Enstitü Müdürlüğü Müdürlüğünde e asıl sureti imzalıdır.

... / .. / 20.....	... / .. / 20....	... / / 20.....	... / .. / 20.....	... / .. / 20.....	.. / .. / 20...	.. / .. / 20..
Etik Kurulu Jüri Başkanı - Asıl Üye	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi

OY BİRLİĞİ İLE		Çalışma yapılacak olan tez için uygulayacak olduğu Anketleri/Formları/Ölçekleri Çağ Üniversitesi Etik Kurulu Asıl Jüri Üyelerince
OY ÇOKLUĞU İLE		İncelenmiş olup, / / 20..... - / / 20..... tarihleri arasında uygulanmak üzere gerekli iznin verilmesi taraflarımızca uygundur.

AÇIKLAMA: BU FORM ÖĞRENCİLER TARAFINDAN HAZIRLANDIKTAN SONRA ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ SEKRETERLİĞİNE ONAYLAR ALINMAK ÜZERE TESLİM EDİLECEKTİR. AYRICA FORMDAKİ YAZI ON İKİ PUNTO OLACAK ŞEKİLDE YAZILACAKTIR.

Ek-B Bilgilendirilmiş Onam Formu

ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ETİK KURULU
BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Bu formun amacı katılmanız rica edilen araştırma ile ilgili olarak sizi bilgilendirmek ve katılmanız ile ilgili izin almaktır.

Bu kapsamda “Annelerde Çocukluk Çağı Travmaları ile Ebeveynlik Rolüne İlişkin Kendilik Algısı Arasındaki İlişki” başlıklı araştırma “TUĞÇE İNALTEKİN” tarafından **gönüllü katılımcılarla** yürütülmektedir. Araştırma sırasında sizden alınacak bilgiler gizli tutulacak ve sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Araştırma sürecinde konu ile ilgili her türlü soru ve görüşleriniz için aşağıda iletişim bilgisi bulunan araştırmacıyla görüşebilirsiniz. Bu araştırmaya **katılmama** hakkınız bulunmaktadır. Aynı zamanda çalışmaya katıldıktan sonra çalışmadan **çıkabilirsiniz**. Bu formu onaylamanız, **araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** anlamına gelecektir.

Araştırmayla İlgili Bilgiler:

Araştırmanın Amacı: Çalışmada annelerin çocukluk döneminde yaşadıkları travmalar ile ebeveynliklerinde yaşadıkları kendilik algıları arasındaki ilişkinin ele alınması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Nedeni: Çocukluk çağı Travmaları yaygınlığı bilinen yaşam olaylarıdır. İlgili alana katkı sağlamak için yaşanan travmanın yetişkinlik döneminin önemli bir değişimi olan ebeveynlik rolü ile olan ilişkisinin incelenmesi düşünülmüştür.

Süresi: Araştırma yaklaşık olarak 15 dakikanızı alacaktır.

Araştırmanın Yürütüleceği Yer: Araştırma çevrimiçi platformda gönderilen formlar ile yürütülecektir.

Onaylıyorum

Araştırmacının Adı Soyadı: Tuğçe İNALTEKİN

E-posta:

Onaylamıyorum

EK-C Kişisel Bilgi Formu**KİŞİSEL BİLGİ FORMU****1. Yaşınız:**

18-25 () 26-35() 36-45 () 46-55 () 56-65 ()

2. Eğitim Düzeyiniz:

Okur-yazar () İlkokul () Ortaokul () Lise() Üniversite ()

Yüksek Lisans /Doktora ()

3. Çalışıyor musunuz?

Evet ()

Hayır()

4. İlk evlendiğinizde yaşıınız:

18 Yaş Altı () 18-25 () 26-35() 35+()

5. Medeni Durumunuz:

Bekar ()

Evlili ()

Boşanmış ()

Dul ()

6. Çocuk Sayısı:

1 ()

2()

3+()

7. Bebeklik/Çocukluk döneminde bakımınızı büyük ölçüde kim üstlenmişti?

Anne () Baba () Anneanne – Babaanne () Bakııcı ve diğerleri () Kardeş(ler) ()

8. Daha önce kendinizi için psikolojik yardım aldığınız oldu mu?

Evet ()

Hayır()

9. Daha önce çocuğunuz için psikolojik yardım aldığınız oldu mu?

Evet ()

Hayır()

EK-D Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği

* İstanbul Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Klinik Psikoterapi Birimi
CHILDHOOD TRAUMA QUESTIONNAIRE (CTQ-28)

Copyright: İngilizce özgün biçimi 1995 yılında David P. Bernstein tarafından geliştirilmiş olan bu ölçek yazarından izin alınarak 1996 yılında Prof. Dr. Vedat Şar tarafından Türkçe 'ye uyarlanmıştır. Klinik içi araştırmalarda kullanılmak üzere çoğaltılmıştır. Her hakkı mahfuzdur. Çoğaltılamaz, basılamaz, satılamaz. Ancak kaynak gösterilerek bilimsel araştırmalarda kullanılabilir.

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (ÇCTÖ)

Bu sorular çocukluğunuzda ve ilk gençliğinizde (20 yaşından önce) başınıza gelmiş olabilecek bazı olaylar hakkındadır. Her bir soru için sizin durumunuza uyan rakamı daire içerisine alarak işaretleyiniz. Sorulardan bazıları özel yaşamınızla ilgilidir; lütfen elinizden geldiğince gerçeğe uygun yanıt veriniz. Yanıtlarınız gizli tutulacaktır.

Çocukluğumda ya da ilk gençliğimde...

1. Evde yeterli yemek olmadığından aç kalırdım.

1.Hiçbir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

2. Benim bakımımı ve güvenliğimi üstlenen birinin olduğunu biliyordum.

1.Hiçbir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

3. Ailedekiler bana “salak”, “beceriksiz” ya da “tipsiz” gibi sıfatlarla seslenirlerdi.

1.Hiçbir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

4. Anne ve babam ailelerine bakamayacak kadar sıklıkla sarhoş olur ya da uyuşturucu alırlardı.

1.Hiçbir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

5. Ailemde önemli ve özel biri olduğum duygusunu hissetmeme yardımcı olan biri vardı.

1.Hiçbir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

6. Yırtık, sökükle ya da kirli giysiler içerisinde dolaşmak zorunda kalırdım.

1.Hiçbir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

7. Sevildiğimi hissediyordum.

1.Hiçbir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

8. Anne ve babamın benim doğmuş olmamı istemediklerini düşünüyordum.

1.Hiçbir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

9. Ailemden birisi bana öyle kötü vurmuştu ki doktora ya da hastaneye gitmem gerekmişti.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

10. Ailemde başka türlü olmasını istediğim bir şey yoktu.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

11. Ailemdelikiler bana o kadar şiddetle vuruyorlardı ki vücudumda morartı ya da sıyrıklar oluyordu.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

12. Kayış, sopa, kordon ya da başka sert bir cisimle vurularak cezalandırılıyordum.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

13. Ailemdelikiler birbirlerine ilgi gösterirlerdi.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

14. Ailemdelikiler bana kırıcı ya da saldırganca sözler söylerlerdi.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

15. Vücutça kötüye kullanılmış olduğuma (dövülme, itilip kakılma vb.) inanıyorum.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

16. Çocukluğum mükemmeldi.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

17. Bana o kadar kötü vuruluyordum ki öğretmen, komşu ya da bir doktorun bunu fark ettiği oluyordu.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

18. Ailemde birisi benden nefret ederdi.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

19. Ailemdelikiler kendilerini birbirlerine yakın hissederlerdi.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

20. Birisi bana cinsel amaçla dokundu ya da kendisine dokunmamı istedi.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

21. Kendisi ile cinsel temas kurmadığım takdirde beni yaralamakla ya da benim hakkımda yalanlar söylemekle tehdit eden birisi vardı.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

22. Benim ailem dünyanın en iyisiydi.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

23. Birisi beni cinsel şeyler yapmaya ya da cinsel şeylere bakmaya zorladı.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

24. Birisi bana cinsel tacizde bulundu.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

25. Duygusal bakımdan kötüye kullanılmış olduğuma (hakaret, aşağılama vb.)

inanıyorum.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

26. İhtiyacım olduğunda beni doktora götürececek birisi vardı.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

27. Cinsel bakımdan kötüye kullanılmış olduğuma inanıyorum.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

28. Ailem benim için bir güç ve destek kaynağı idi.

1. Hiçbir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

Ek-E Ebeveynlik Rolüne İlişkin Kendilik Algısı Ölçeği

EBEVEYN ROLÜ KENDİLİK ALGILARI

YÖNERGELER

Aşağıdaki ifadeler, sizin kendinizi nasıl bir ebeveyn olarak gördüğünüz, ebeveynlik hakkındaki görüşleriniz ve ebeveynliği nasıl gerçekleştirdiğiniz ile ilgilidir. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Lütfen her bir ifade için dört kutudan sadece birini işaretleyin. Sizi en iyi tanımlayanı işaretleyin. İşaretsiz ifade takımı bırakmayınız. Örneğin, ispanaktan hoşlanıyor gibiyse kutuyu aşağıdaki gibi doldurabilirsiniz.

	Bana göre gerçekten doğru	Bana göre kısmen doğru			Bana göre kısmen doğru	Bana göre gerçekten doğru	
	☒	☐	Bazı insanlar ispanaktan hoşlanır	Öte yandan	Bazı insanlar ispanaktan hoşlanmaz	☐	☐
UNUTMAYINIZ : HERBİR SORU İÇİN SADECE BİR KUTUYU İŞARETLEYİNİZ.							
1.	☐	☐	Bazı ebeveynler nasıl iyi ebeveyn olunacağı konusunda çok fazla okur	Öte yandan	bazı ebeveynler ise, ebeveynlik ile ilgili okumaya pek zaman harcamaz.	☐	☐
2.	☐	☐	Bazı ebeveynlerin çocuk yetiştiriminin doğru ve yanlış şekilleri konusunda net fikirleri vardır	Öte yandan	bazı ebeveynlerin ise kendi çocuklarını yetiştirme yolları hakkında şüpheleri vardır.	☐	☐
3.	☐	☐	Bazı ebeveynler çocukları olduğundan beri arkadaşlarını yeterince göremediğini düşünür	Öte yandan	bazı ebeveynler ise eski arkadaşlarını önceki kadar sık görüyor ya da yeni arkadaşlar edinmiştir.	☐	☐
4.	☐	☐	Bazı ebeveynler sıklıkla keşke çocuk yapmasaydım der	Öte yandan	bazı ebeveynler ise çocuk sahibi olmaktan nadiren pişmanlık duyar.	☐	☐
5.	☐	☐	Bazı ebeveynler, ebeveyn olma hakkında öğrenilebilecek herşeyi öğrenmek ister	Öte yandan	bazı ebeveynler ise, ebeveyn olma hakkında ihtiyaçları olan herşeyi bildiğini düşünür.	☐	☐
6.	☐	☐	Bazı ebeveynler, genellikle çocuklarının ne istediklerini veya neye ihtiyacı olduğunu anlayamaz	Öte yandan	bazı ebeveynler ise, çocuklarının ihtiyaçlarını ya da isteklerini anlamak konusunda kendilerini yetenekli hisseder.	☐	☐
7.	☐	☐	Bazı insanlar, çocukları için çok fazla fedakarlık yaptığını ve artık bu aşırı fedakarlıkların sona ermesi gerektiğini düşünür	Öte yandan	bazı ebeveynler için ise çocuk yetiştirmede yapılan fedakarlıktan çok kazanılacak ödül vardır.	☐	☐
8.	☐	☐	Ebeveyn oldukları için, bazı yetişkinler tahmin ettiklerinden daha memnundur	Öte yandan	bazı yetişkinler için ise ebeveyn olmak onların beledikleri kadar memnun edici değildir.	☐	☐
9.	☐	☐	Bazı ebeveynler, nasıl ebeveynlik yapmak gerektiği konusunda fazla düşünmez, sadece yapar	Öte yandan	bazı ebeveynler ise, nasıl ebeveynlik yapılacağı konusunda ellerinden geldiği kadar fazla şey öğrenmeye çalışır.	☐	☐
10.	☐	☐	Bazı ebeveynler, çocuklarının ihtiyaçlarını karşılarlarken iyi bir iş yaptığını düşünür	Öte yandan	bazı ebeveynler ise, çocuklarının ihtiyaçlarını ne kadar iyi karşıladıkları konusunda şüphe duyar.	☐	☐

İkinci Sayfada Devam Edecek...

1

	Bana göre gerçekten doğru	Bana göre kısmen doğru		öte yandan		Bana göre kısmen doğru	Bana göre gerçekten doğru
11.	☐	☐	Bazı ebeveynler, çocuk sahibi olmanın hoşlarına giden şeyleri yapmaya daha az zaman ayırma anlamına geldiğini düşündüklerinden dolayı rahatsızlık duyar	öte yandan	bazı ebeveynler ise, kendilerine ayıracak daha az zaman kalmasını umursamaz.	☐	☐
12.	☐	☐	Bazı yetişkinler, geçmişe dönmek mümkün olsa tekrar çocuk sahibi olmak konusunda tereddüt eder	öte yandan	bazı yetişkinler ise, seçenek sunulduğunda çocuk sahibi olmak için tereddüt etmez.	☐	☐
13.	☐	☐	Bazı ebeveynler, en son çocuk yetiştirme öneri ve metodlarını izlemenin zorunluluk olduğunu düşünür	öte yandan	bazı ebeveynler ise, daha ziyade mevcut bilgileri ile çocukların günlük ihtiyaçlarını karşılar.	☐	☐
14.	☐	☐	Bazı ebeveynler nasıl bir ebeveyn oldukları konusunda sıklıkla kaygılanır	öte yandan	bazı ebeveynler ise, ebeveynlik yetenekleri konusunda kendilerinden emindir.	☐	☐
15.	☐	☐	Bazı anne ve babalar için evlilik bağı çocuk sahibi olduktan sonra da önceki kadar güçlüdür	öte yandan	bazı anne ve babalar için ise iyi bir ebeveyn olmak, karı/koca olmaktan önce gelir.	☐	☐
16.	☐	☐	Bazı ebeveynler için çocuklar çoğunlukla sıkıntı kaynağıdır	öte yandan	bazı ebeveynler için ise kendi çocukları hayatlarındaki temel eğlence kaynağıdır.	☐	☐
17.	☐	☐	Bazı ebeveynler, ebeveynlik rolü hakkında kaygılıdır;bu konuda çok fazla düşünür veya endişelenir	öte yandan	bazı ebeveynler ise, ebeveyn olmak hakkında kendilerini fazla yıpratmaz, bunu doğal bulur.	☐	☐
18.	☐	☐	Bazı anne ve babalar, yeterince etkili ebeveyn olmadıklarını düşünür	öte yandan	bazı anne ve babalar ise kendilerini ebeveyn olarak oldukça yeterli bulur.	☐	☐
19.	☐	☐	Bazı ebeveynler için çocuk sahibi olmak eskiden yapmaktan hoşlandıkları şeyleri yapamamak anlamına gelir	öte yandan	bazı ebeveynler için ise çocuk sahibi olmak yaşam tarzlarını çok fazla değiştirmez.	☐	☐
20.	☐	☐	Ebeveyn olmak bazı yetişkinler için tatmin edici bir deneyimdir	öte yandan	bazı yetişkinler için ise ebeveyn olmak tamamiyle tatmin edici değildir.	☐	☐
21.	☐	☐	Bazı anne ve babalar, kendilerinin ebeveyn olmaya uygun olduklarından emin değildir	öte yandan	bazı ebeveynlere ise, ebeveyn olmak kolay ve doğal gelir.	☐	☐
22.	☐	☐	Bazı ebeveynler, çocuk sahibi olduktan sonra hayatlarının kısıtlanmış ve sınırlanmış olduğunu düşünür	öte yandan	bazı ebeveynler ise, sadece çocukları olduğu için yapmaktan hoşlandıkları şeylerden vazgeçmez.	☐	☐

EK- F Örneklem Tespiti Tablosu

%95'lik önem düzeyi ve $p=0.05$ kabul edildiğinde ve ± 0.05 örneklem hatası için örneklem boyutları popülasyona göre aşağıdaki gibi hesaplanmıştır. Tablo Yamane (1967) tarafından geliştirilen örneklem hesabı denklemi kullanılarak elde edilmiştir. (Israel,1992)

Popülasyon Boyutu	Örneklem Boyutu
100	81
125	96
150	110
175	122
200	134
225	144
250	154
275	163
300	172
325	180
350	187
375	194
400	201
425	207
450	212
500	222
600	240
700	255
800	267
900	277
1000	286
2000	333
3000	353
4000	364
5000	370
6000	375
7000	378
8000	381
9000	383
10000	385
>100 000	400

Israel, G. D. (1992). Determining sample size.

Yamane, Taro. 1967. Statistics, An Introductory Analysis, 2nd Ed., New York: Harper and Row

EK-G Cherries Kriterleri

İnternet E-Anketlerinin (CHERRIES) Sonuçlarının Raporlanması için Kontrol Listesi

<i>Kontrol Listesi Ögesi</i>	<i>Açıklama</i>	<i>Sayfa numarası</i>
Anket tasarımını tanımlayın	Hedef popülasyonu, örnek çerçeveyi tanımlayın. Örnek bir kolaylık örneği mi? ("Açık" anketlerde bu büyük olasılıkla.)	
IRB onayı	Çalışmanın bir IRB tarafından onaylanıp onaylanmadığından bahsedin.	
Bilgilendirilmiş onay	Bilgilendirilmiş onam sürecini açıklayın. Katılımcılara anketin süresinin uzunluğu, hangi verilerin nerede ve ne kadar süreyle saklandığı, araştırmacının kim olduğu ve çalışmanın amacı söylenmiştir?	
Veri koruması	Herhangi bir kişisel bilgi toplanmış veya saklanmışsa, yetkisiz erişimi korumak için hangi mekanizmaların kullanıldığını açıklayın.	
Geliştirme ve test	Elektronik anketin kullanılabilirliğinin ve teknik işlevselliğinin anketi doldurmadan önce test edilip edilmediği de dahil olmak üzere anketin nasıl geliştirildiğini belirtin.	
Açık ankete karşı kapalı anket	"Açık anket", bir sitenin her ziyaretçisi için açık olan bir ankettir, kapalı bir anket ise yalnızca araştırmacının bildiği bir örneğe açıktır (şifre korumalı anket).	
İletişim modu	Belirtiniz olsun ya da olmasın, potansiyel katılımcılarla ilk teması internette yapıldı. (Araştırmacılar ayrıca posta yoluyla anket gönderebilir ve Web tabanlı veri girişine izin verebilir.)	
Anketin reklamını yapmak	Anket nasıl/nerede duyuruldu veya reklamı yapıldı? Bazı örnekler çevrimdışı medya	

	(gazeteler) veya çevrimiçi (posta listeleri – Evet ise hangileri?) veya başlık reklamları (Bu başlık reklamları nerede yayınlandı ve neye benziyorlardı?). Kimin katılmayı seçeceğini büyük ölçüde etkileyeceğinden, duyuru metnini bilmek önemlidir. İdeal olarak, anket duyurusu bir ek olarak yayınlanmalıdır.	
Web/E-posta	E-anketin türünü belirtin (örneğin, bir Web sitesinde yayınlanan veya e-posta yoluyla gönderilen). Bu bir e-posta anketiyse, yanıtlar bir veritabanına manuel olarak mı girildi, yoksa yanıtları yakalamak için otomatik bir yöntem var mıydı?	
Bağlam	Anketin yayınlandığı Web sitesini (posta listesi/haber grubu için) tanımlayın. Web sitesi ne hakkındadır, kim ziyaret ediyor, ziyaretçiler normalde ne arıyor? Web sitesinin içeriğinin numuneyi ne kadar önceden seçebileceğini veya sonuçları ne ölçüde etkileyebileceğini tartışın. Örneğin, aşı karşıtı bir Web sitesinde aşı ile ilgili bir anket, bir devlet Web sitesinde yürütülen bir Web anketinden farklı sonuçlar verecektir.	
Zorunlu/gönüllü	Web sitesine girmek isteyen her ziyaretçi tarafından doldurulması zorunlu bir anket miydi yoksa gönüllü bir anket miydi?	
Teşvikler	Herhangi bir teşvik sunuldu mu (örneğin, anket sonuçlarını sağlamak için parasal, ödüller veya parasal olmayan teşvikler)?	
Saat/Tarih	Veriler hangi zaman diliminde toplandı?	
Öğelerin veya anketlerin rastgeleleştirilmesi	Önyargıları önlemek için öğeler rastgele veya dönüşümlü olarak kullanılabilir.	

Uyarlanabilir sorgulama	Soruların sayısını ve karmaşıklığını azaltmak için uyarlamalı sorgulamayı (belirli maddeler veya yalnızca diğer maddelere verilen yanıtlara göre koşullu olarak görüntülenir) kullanın.	
Öge Sayısı	Sayfa başına anket maddesi sayısı neydi? Madde sayısı, tamamlama oranı için önemli bir faktördür.	
Ekran sayısı (sayfa)	Anket kaç sayfada dağıtılmıştır? Madde sayısı, tamamlama oranı için önemli bir faktördür.	
Eksiksizlik kontrolü	Anket gönderilmeden önce tutarlılık veya eksiksizlik kontrolleri yapmak teknik olarak mümkündür. Bu yapıldı mı ve “evet” ise nasıl (genellikle JavaScript)? Bir alternatif, anket gönderildikten sonra eksiksiz olup olmadığını kontrol etmektir (ve zorunlu maddeleri vurgulayın). Bu yapıldıysa, rapor edilmelidir. Tüm maddeler, “uygulanamaz” veya “daha doğrusu söylemem” gibi bir yanıt vermeme seçeneği sağlamalı ve bir yanıt seçeneğinin seçimi zorunlu hale getirilmelidir.	
Adımı gözden geçir	Yanıtlayanların yanıtlarını gözden geçirip değiştiremeyeceğini belirtin (örneğin, bir Geri düğmesi veya yanıtların bir özetini görüntüleyen ve yanıtlayanlara doğru olup olmadığını soran bir Gözden Geçirme adımı aracılığıyla).	
Benzersiz site ziyaretçisi	Görüntüleme oranları veya katılım oranları sağlıyorsanız, benzersiz bir ziyaretçiyi nasıl belirlediğinizi tanımlamanız gerekir. IP adreslerine veya tanımlama bilgilerine veya her ikisine dayalı olarak farklı teknikler mevcuttur.	

<p>Görüntüleme oranı (Benzersiz anket ziyaretçilerinin/benzersiz site ziyaretçilerinin oranı)</p>	<p>Anketin ilk sayfasına gelen benzersiz ziyaretçilerin sayılmasının, benzersiz site ziyaretçilerinin sayısına bölünmesini gerektirir (sayfa görüntülemeleri değil!). Anket gönüllü ise, görüntüleme oranlarının %0,1'den düşük olması olağandışı değildir.</p>	
<p>Katılım oranı (Katılmayı kabul eden benzersiz ziyaretçilerin/ilk anket sayfası benzersiz ziyaretçilerinin oranı)</p>	<p>İlk anket sayfasını dolduran (veya örneğin bir onay kutusunu işaretleyerek katılmayı kabul eden) benzersiz kişi sayısını, anketin ilk sayfasını (veya varsa bilgilendirilmiş rıza sayfasını) ziyaret eden ziyaretçilere bölerek sayın. Buna “işe alım” oranı da denilebilir.</p>	
<p>Tamamlanma oranı (Anketi bitiren kullanıcıların/ katılmayı kabul eden kullanıcıların oranı)</p>	<p>Son anket sayfasını gönderen kişi sayısı, katılmayı kabul eden (veya ilk anket sayfasını gönderen) kişi sayısına bölünür. Bu, yalnızca ayrı bir "bilgilendirilmiş onay" sayfası varsa veya anket birkaç sayfadan oluşuyorsa geçerlidir. Bu, yıpranma için bir önlemdir. “Tamamlamanın” anket maddelerinin boş bırakılmasını gerektirebileceğini unutmayın. Bu, anketlerin ne kadar eksiksiz doldurulduğuna ilişkin bir ölçü değildir. (Bunun için bir ölçüye ihtiyacınız varsa, “tamamlama oranı” kelimesini kullanın.)</p>	
<p>Kullanılan çerezler</p>	<p>Her istemci bilgisayara benzersiz bir kullanıcı tanımlayıcısı atamak için tanımlama bilgilerinin kullanılıp kullanılmadığını belirtin. Öyleyse, çerezin ayarlandığı ve okunduğu sayfayı ve çerezin ne kadar süreyle geçerli olduğunu belirtin. Kullanıcıların ankete iki kez erişimini engelleyerek mükerrer girişlerden kaçınıldı veya aynı kullanıcı</p>	

	kimliğine sahip yinelenen veri tabanı girişleri analizden önce elendi mi? İkinci durumda, analiz için hangi girişler tutuldu (örneğin, ilk giriş veya en son giriş)?	
IP kontrolü	İstemci bilgisayarın IP adresinin, aynı kullanıcıdan gelen olası yinelenen girişleri belirlemek için kullanılıp kullanılmadığını belirtin. Eğer öyleyse, söz süreyi aynı IP adresinden hiçbir iki giriş (izin verildi kendisi için örneğin, 24 saat). Aynı IP adresine sahip kullanıcıların ankete iki kez erişimi engellenerek mükerrer girişler önlendi veya belirli bir süre içinde aynı IP adresine sahip mükerrer veri tabanı girişleri analizden önce elimine edildi mi? İkincisi ise, hangi girdiler analiz için tutuldu (örneğin, ilk girdi mi yoksa en son girdi mi)?	
Günlük dosyası analizi	Birden çok girişin tanımlanması için günlük dosyasını analiz etmek için başka tekniklerin kullanılıp kullanılmadığını belirtin. Eğer öyleyse, lütfen açıklayın.	
Kayıt	“Kapalı” (açık olmayan) anketlerde, kullanıcıların önce oturum açması gerekir ve aynı kullanıcıdan mükerrer girişleri önlemek daha kolaydır. Bunun nasıl yapıldığını açıklayın. Örneğin, kullanıcı anketi doldurduktan sonra anket ikinci kez görüntülenmedi mi, yoksa kullanıcı adı anket sonuçlarıyla birlikte saklandı ve daha sonra elendi mi? İkincisi ise, hangi girdiler analiz için tutuldu (örneğin, ilk girdi mi yoksa en son girdi mi)?	
Eksik anketlerin ele	Sadece tamamlanmış anketler mi analiz	

alınması	edildi? Erken sonlandırılan anketler (örneğin, kullanıcıların tüm anket sayfalarını incelemeyeği durumlarda) da analiz edildi mi?	
Tipik olmayan bir zaman damgasıyla gönderilen anketler	Bazı araştırmacılar, insanların bir anketi doldurması için gereken süreyi ölçebilir ve çok erken gönderilen anketleri hariç tutabilir. Kesme noktası olarak kullanılan zaman dilimini belirtin ve bu noktanın nasıl belirlendiğini açıklayın.	
İstatistiksel düzeltme	Temsili olmayan örneklem için düzeltme yapmak için ögelerin ağırlıklandırılması veya eğilim puanları gibi herhangi bir yöntemin kullanılıp kullanılmadığını belirtin; eğer öyleyse, lütfen yöntemleri açıklayın.	

Bu kontrol listesi Eysenbach G'den değiştirilmiştir. Web anketlerinin kalitesinin iyileştirilmesi: İnternet E-Anketlerinin (KİRAZ) Sonuçlarının Raporlanması için Kontrol Listesi. J Med İnternet Arş. 2004 Eylül 29;6(3): e 34 [J Med Internet Res. 2012; 14(1): e8.]. Makale <https://www.jmir.org/2004/3/e34/> / [adresinde](#) mevcuttur; erratum mevcut <https://www.jmir.org/2012/1/e8/> . Telif hakkı ©Gunther Eysenbach. Orijinal olarak [Journal of Medical Internet Research](#), 29.9.2004 ve 04.01.2012'de yayınlanmıştır.

Bu, Creative Commons Atıf Lisansı (<https://creativecommons.org/licenses/by/2.0/>) koşulları altında dağıtılan ve orijinal olması koşuluyla herhangi bir ortamda sınırsız kullanım, dağıtım ve çoğaltmaya izin veren açık erişimli bir makaledir. İlk olarak Tıbbi İnternet Araştırmaları Dergisi'nde yayınlanan çalışma, uygun şekilde alıntılanmıştır.

EK-H Bilimsel Etik İzin İstek Yazısı

T.C.
 ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
 Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sayı : E-23867972-050.01.04-2100002296
 Konu : Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
 Kurulu Kararı Alınması Hakkında

25.03.2021

REKTÖRLÜK MAKAMINA

İlgi: 09.03.2021 tarih ve E-81570533-050.01.01-2100001828 sayılı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu konulu yazınız.
 İlgi tarihli yazınız kapsamında Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesindeki Lisansüstü Programlarda halen tez aşamasında kayıtlı olan **Ahmet Engin, Betül Karamış, Büşra Harputoğlu, Çağlar Aydın, Ece Salman, Nilgün Çukurova, Saim Serhat Arslan, Seda Arslan, Tuğçe İnaltekin** isimli öğrencilerimize ait tez evraklarının "Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Onayları" alınmak üzere Ek'ler de sunulmuş olduğunu arz ederim.

Doç. Dr. Murat KOÇ
 Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Ek : 9 Adet öğrenciye ait Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Onayı alınmak üzere gönderilen tez evrakları listesi.

EK-I Bilimsel Etik İzin Formu

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı : E-81570533-044-2100002767

15.04.2021

Konu : Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
Kurul İzni Hk.

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 25.03.2021 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2100002296 sayılı yazınız.
b) 29.03.2021 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2100002371 sayılı yazınız.
c) 31.03.2021 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2100002395 sayılı yazınız.
ç) 27.03.2021 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2100002342 sayılı yazınız.

İlgi yazılarda söz konusu edilen öğrencilerin tez evrakları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunda incelenerek uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Ünal AY
Rektör